

ØVRE EIKER KOMMUNE
Postboks 76
3301 HOKKSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anne Helene Grini, 32266869

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av tettbebyggelse - Hokksund avløpsrenseanlegg - Øvre Eiker kommune

Statsforvalteren i Oslo og Viken fatter vedtak om ny tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Øvre Eiker kommunes del av Drammen tettbebyggelse, i Øvre Eiker kommune. Det stilles krav til rensing av fosfor, organisk stoff og nitrogen. Tillatelsesdokument med vilkår er vedlagt.

Tillatelsen erstatter tidligere tillatelse datert 13.03.2002 i sin helhet.

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr 187 100,- for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Statsforvalteren i Oslo og Viken viser til søknad om ny tillatelse etter forurensningsloven fra Øvre Eiker kommune, mottatt 10.01.2023. Vi viser også til sakens øvrige dokumenter.

Bakgrunn

Øvre Eiker kommune har vedtatt at det skal bygges et nytt avløpsrenseanlegg i Hokksund for å oppgradere behandlingsløsning og kapasitet for rensing av kommunalt avløpsvann fra kommunens del av Drammen tettbebyggelse. Det nye anlegget skal ha et biologisk rensetrinn, for å sikre at sekundærrensingskravet etterkommes. I tillegg skal anlegget ha nitrogenrensetrinn. I forbindelse med dette har kommunen søkt om ny tillatelse etter forurensningsloven. Det søkes om en økning i rammer for utslipp, noe som medfører behov for nye vurderinger etter forurensningsregelverket. Det er også behov for å oppdatere tillatelsen slik at den samsvarer med dagens gjeldende praksis og regelverk.

Søknad

Øvre Eiker kommune søker om tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Drammen tettbebyggelse. Kommunen søker om en utslippsramme på 30 000 pe BOF₅ for tettbebyggelsen. Tettbebyggelsen er regulert etter forurensningsforskriften kapittel 14.

Hokksund avløpsrenseanlegg er et mekanisk/kjemisk primærfellingsanlegg med en dimensjonerende kapasitet på 15 000 pe BOF₅. Avløpsrenseanlegget har per i dag ikke et biologisk rensetrinn som sikrer tilstrekkelig rensing av organisk stoff for å overholde sekundærrensekravet. For å tilfredsstille kravet skal det etableres et nytt avløpsrenseanlegg som erstatter det eksisterende avløpsrenseanlegget. Det nye avløpsrenseanlegget planlegges etablert på samme tomt som det eksisterende anlegget, og forventes å stå klart i 2026. Anlegget vil ha en dimensjonerende kapasitet på 30 000 pe BOF₅, og planlegges med nitrogenrensning.

Kommunen har i dag utslippstillatelse for Hokksund avløpsrenseanlegg fra Fylkesmannen i Buskerud, datert 13.03.2002. I tillatelsen er det satt krav om 93 % rensing av fosfor, og minstekravene til rensing av organisk stoff i forurensningsforskriften § 14-2 (70 % rensing av BOF₅ eller maksimal utslippskonsentrasjon på 25 mg O₂/l, og 75 % rensing av KOF_{CR} eller maksimal utslippskonsentrasjon på 125 mg O₂/l). I kommunens søknad om ny utslippstillatelse søkes det om 70 % rensing av BOF₅ og 75 % rensing av KOF_{CR}, målt som årsmidlet renseseffekt, frem til det nye anlegget er ferdig. Dette er lempeligere renseskrav enn minstekravene. Det søkes også om 93 % rensing av fosfor.

Fra det nye avløpsrenseanlegget er ferdig søkes det om 80 % rensing av BOF₅ eller maksimal utslippskonsentrasjon på 25 mg O₂/l, samt 85 % rensing av KOF_{CR} eller maksimal utslippskonsentrasjon på 125 mg O₂/l. Det søkes også om kav om 93 % rensing av fosfor og 70 % rensing av nitrogen. Hokksund avløpsrenseanlegg har utslipp av rensset avløpsvann til Drammenselva.

Det er opplyst i søknaden at Hokksund avløpsrenseanlegg hovedsakelig betjener boligbebyggelse. Avløpsanlegget har lite påslipp fra industri og fritidsbebyggelse, og belastningen på anlegget er derfor forholdsvis jevn over året. Avløpsanlegget har likevel en økning i hydraulisk belastning i smelte- og nedbørsperioder. Dette er et resultat av at det kommunale avløpsnett i Øvre Eiker kommune består av både felles- og separatsystem. Kommunens avløpssystem består av 37 pumpestasjoner og ca. 118 km avløpsnett.

Høring

Statsforvalteren i Oslo og Viken sendte den 22.06.2023 søknaden på høring til berørte parter, offentlige organer og myndigheter og organisasjoner som ivaretar allmenne interesser. Søknaden ble også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider, og annonsert i Drammens Tidende. Vi mottok ett høringsinnspill. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsinnspillet og Øvre Eiker kommune sine kommentarer til dette.

Mattilsynet

Mattilsynets uttalelse omhandler vannforsyning, plantehelse og fiskehelse. Mattilsynet mener at det er bra at konsekvenser for drikkevann og vannmiljø er tatt med i søknad med vurderinger og konsekvensutredninger fra Rambøll (oktober 2022). Mattilsynet er ikke kjent med om det er drikkevannskilder i planområdet, eller om vassdrag i nærområdet brukes som drikkevannskilde. Dette må kartlegges som del av søknadsbehandlingen. Drikkevannsforskriften sier at både vannkilde og vanntilsigsområde skal sikres med nødvendige beskyttelsestiltak. Tiltakshaver må påse at

arbeidene før, under og etter etablering av nytt avløpsrenseanlegg ikke øker faren og belastningen mot vannforsyningen (ledningsnett, kummer etc.) og fører til forurensning av drikkevann.

Mattilsynet påpeker at det er viktig at overvannshåndtering gjøres på en slik måte at det ikke er fare for at grunnvannet i området blir forurenset. Dette kan igjen ødelegge drikkevannskilder. Videre er det viktig at overvannshåndteringen gjøres slik at bekker og tilsig til andre vassdrag ikke får forringet/endret vannmiljø. Dette kan igjen gi redusert fiskevelferd på grunn av økt partikkelmengde eller annen forurensning fra aktivitet i området.

For å hindre smitte og spredning av plantesykdommer som kan spres med jordmasser som flyttes eller med maskiner med jord, frø og andre planterester, mener Mattilsynet at tiltakshaver må være kjent med status for ulike skadegjørere i området. Det er hensiktsmessig at dette er omtalt i reguleringsplanen. Mattilsynet viser til Miljødirektoratet for informasjon om svartelistede arter.

Mattilsynet uttaler videre at tiltak/inngrep langs vassdrag kan spre fisesykdommer. Bruk av maskiner, redskap og andre innsatsfaktorer som er benyttet i smittede vassdrag er forbudt uten forutgående vask og desinfeksjon. Vurdering og eventuelle tiltak for å hindre spredning av sykdommer skal beskrives i planen. Det er viktig at Mattilsynet blir kontaktet dersom kommunen har spørsmål rundt dette.

Mattilsynet ser positivt på en utbedring av avløpsrenseanlegget som bidrar til å redusere utslipp og fare for forurensning til Drammenselva.

Kommentar fra Øvre Eiker kommune til Mattilsynet sin høringsuttalelse

Til Mattilsynets innspill om vannforsyning skriver Øvre Eiker kommune at det nye avløpsrenseanlegget er lokalisert på samme tomt som det gamle anlegget. Resipienten for det rensede avløpsvannet er Drammenselva. Overvann ledes til Drammenselva. Det er ingen drikkevannskilde i nærheten av anlegget. Vannforsyningsanlegg sikres under anleggsperioden av gode rutiner og drift. Etter driftsettelse av anlegget vil det være utstyrt med kategori 5 tilbakeslagssikring mot vannledningsnettet.

Til Mattilsynets innspill om plante- og fiskehelse/fiskevelferd kommenterer kommunen at det er utarbeidet tiltaksplaner for naturmangfold og forurenset grunn. Disse følges nøye og ivaretar forholdene påpekt i innspillene.

Kommunen opplyser videre at anlegget bygges for å imøtekomme nye strenge renseskrav og vil være en bidragsyter til bedre vannmiljø i resipienten. Foruten skjerpede sekundærensenskrav vil anlegget bygges med nitrogenfjerning og bakteriereduksjon på utløpsvannet.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis etter forurensningsloven § 11 og fastsetter vilkårene etter § 16 i samme lov, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av den omsøkte virksomheten på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom kommunen senere ønsker å flytte virksomheten, må det derfor søkes på nytt for den nye lokaliteten.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven § 11, jf. § 16, og forurensningsforskriften § 14-4.

Forurensningsforskriften kapittel 14 gjelder for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp større enn eller lik 2 000 pe BOF₅ til ferskvann. Dette følger av § 14-1. Tettbebyggelse er definert i kapittel 11 om generelle bestemmelser for avløp, og § 11-3 bokstav k. Avgrensningen av tettbebyggelser er uavhengig av kommune- og fylkesgrenser. Dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser samles opp og føres til ett felles avløpsrenseanlegg eller utslippssted, regnes tettbebyggelsen som én tettbebyggelse.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser, jf. forurensningsforskriften § 14-3 og rundskriv T-3/12.

Forurensningsforskriften kapittel 14 utgjør de minstekrav som følger av EUs avløpsdirektiv. Direktivet er gjennomført i norsk rett gjennom forurensningsforskriften kapittel 11 og 14.

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv ble lagt fram 30. mars 2021, der det slås fast at tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Påfølgende rapport fra NIVA og Havforskningsinstituttet, *Utredning av behovet for å redusere tilførslene av nitrogen til Ytre Oslofjord*, viser at det slippes ut for mye nitrogen til Oslofjorden. Rapporten konkluderer med at det er behov for å redusere tilførsler av nitrogen fra avløpssektoren, som innebærer å innføre nitrogenrensning ved rensesanlegg som har utslipp til fjorden. Miljødirektoratet har i brev av 13.05.2022 informert om at i lys av den alvorlige situasjonen i Oslofjorden, må alle kommuner/IKS som tilhører en omfattende tettbebyggelse (dvs. samlet utslippsstørrelse lik/over 10 000 pe BOF₅) innenfor Oslofjordens nedbørsfelt, forvente at de vil få krav om nitrogenrensning.

Vurdering av forurensningspotensial og forurensningens omfang

Formålet med tillatelsen

Avløpssektoren utgjør en kritisk infrastruktur. De viktigste og mest kritiske utslippskildene til vann, i forbindelse med avløp, er utslipp gjennom overløp, utslippspunkt for rensesanlegg og lekkasjer på avløpsnett. I tillegg kan avløpssystemet medføre fare for forurensning av luft og grunn.

Utgangspunktet for de krav som stilles for kommunen sitt avløpssystem ligger i forurensningsforskriften kapittel 14. Forskriften utgjør minstekrav som skal overholdes. Forskriften må også ses i sammenheng med EUs vannrammedirektiv som er implementert i norsk rett gjennom vannforskriften. At forskriften oppstiller minstekrav innebærer at der Statsforvalteren anser det nødvendig ut fra en avveining av de fordeler og ulemper forurensningen fra avløpssystemet utgjør, kan det vurderes strengere krav. I denne sammenheng vil vannforskriftens føringer om miljømål være et viktig premiss. Det vil normalt være resipientens tåleevne som er styrende for de krav som blir satt. Sentralt er også hvilken teknologi man har tilgjengelig for i størst mulig grad å unngå den forurensning som avløpssektoren kan medføre.

Formålet med en tillatelse er derfor primært å beskytte miljøet mot uheldige virkninger av utslipp av avløpsvann, inkludert eventuelt forurenset overvann, for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i

berørte vannforekomster. I tillatelse med vilkår setter forurensningsmyndigheten krav som skal sikre tilfredsstillende oppsamling, transport og rensing av overvann, herunder tiltak for å hindre forurensning fra overløpsutslipp og lekkasjer fra avløpsnett.

Avløpsdirektivet er under revidering og kan medføre endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Tettbebyggelse

Hokksund avløpsrenseanlegg er ett av to kommunale avløpsrenseanlegg i Øvre Eiker kommune. Avløpsrenseanlegget tilhører Drammen tettbebyggelse, en tettbebyggelse som strekker seg over flere kommunegrenser. Skotselv avløpsrenseanlegg, som er det andre kommunale anlegget i Øvre Eiker kommune, tilhører en annen tettbebyggelse. I søknaden opplyses det om at det ikke ligger andre avløpsanlegg med utslipp over 50 pe innenfor kommunens del av Drammen tettbebyggelse, og at det dermed kun er Hokksund avløpsrenseanlegg som skal omfattes av kravene for tettbebyggelsen.

Rambøll har i 2021 kartlagt størrelsen på avløpsanlegget og kommunens del av Drammen tettbebyggelse. Beregningene er ifølge Rambøll utført etter Norsk Standard 9426. Innenfor kommunens del av tettbebyggelsen ligger det flere helseinstitusjoner, barne- og ungdomsskoler, en videregående skole, hoteller og andre overnattingssteder, og spisesteder. Tettbebyggelsen inneholder følgende grunnkretser: *Hals-Skara, Darbu, Vestfossen, Hokksund sentrum-Frognes, Loesmoen nord, Ullern-Hobbelstad, Semsmoen-Sundmoen, Vendelborg, Røkkeberg, Skar, Røren, Gamle Hokksund-Lerberg, Sentrum nord-Hellefoss, Loesmoen syd, Flesaker, Gunhildrud, Island, Ormåsen, Sem, Hokksund omegn, Gressbanen-Aker og Kantum-Hoen.*

I henhold til tillatelsens punkt 1.1 plikter kommunen å ha oversikt over alle tettbebyggelser, slik tettbebyggelse er definert i forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k. Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse (areal) og potensiell utslippstørrelse i pe (BOF₅ pe beregnet etter NS 9426). Ved utbygging av kommunens infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som medfører økte utslipp fra tettbebyggelsen, skal tettbebyggelsens geografiske utbredelse og utslippstørrelse i pe oppdateres. Videre skal det være samsvar mellom tettbebyggelsens potensielle utslipp og etablert renskapasitet.

Avløpsanlegg skal utformes slik at de kan motta og behandle alt avløpsvann som oppstår i tettbebyggelsen under alle de klimatiske forhold som er normale for stedet hvor avløpsanlegget ligger. Når tettbebyggelsens potensielle utslipp skal vurderes, skal vedtatte reguleringsplaner legges til grunn. Hensikten med dette er å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingsskapasitet for avløpsvann er tilpasset kommunens planer for ny utbygging av bolig- eller hytteområder eller aktuell næringsvirksomhet. Plikt til tilknytning til eksisterende avløpsanlegg følger av forurensningsloven § 23 og plan- og bygningsloven § 27-2. Kommunen følger opp denne plikten som myndighet etter plan- og bygningsloven.

Tillatelsens rammer

Tillatelsen omfatter samlet utslipp av inntil 30 000 pe BOF₅ målt i maksuke, fra kommunens del av Drammen tettbebyggelse. Dersom tettbebyggelsens tilførte avløpsmengde til Hokksund avløpsrenseanlegg målt i maksuke er større enn 30 000 pe, skal Statsforvalteren varsles, og Øvre Eiker kommune må søke om endring av tillatelsen i henhold til faktisk belastning.

Styringsdokumenter

For å sikre god håndtering av avløp, og for å motvirke forurensning, stiller Statsforvalteren gjennom tillatelsen krav til styringsdokumenter, avløpsnett, avløpsrenseanlegg med utslipp til resipient og resipientovervåking. For å sikre minst mulig forurensning i forbindelse med avløpssystemet er det viktig at de vilkår som blir stilt overholdes, og at kommunen varsler Statsforvalteren ved eventuelle endringer som er av betydning for den gitte tillatelsen. Endringer som kan ha betydning for den totale belastningen, og som innebærer et vesentlig økt utslipp, må omsøkes Statsforvalteren som forurensningsmyndighet før endringene finner sted.

I tillatelsens kapittel 2 og 3 følger de krav Statsforvalteren stiller til hvilke styringsdokumenter som forventes at kommunen har i tilknytning til det totale avløpssystemet. Dette innebærer først og fremst en klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet (tillatelsens punkt 2.6.1). Dette skal inngå som en del av kommunens internkontroll, og kravet om internkontroll følger av *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (Internkontrollforskriften) §§ 2, 4 og 5. I henhold til punkt 2.7 i tillatelsen skal kommunen ha en overordnet plan for avløp, ofte omtalt som hovedplan for avløp. Den overordnede avløpsplanen skal være kommunens styringsdokument og verktøy for håndtering av avløp, både på både kort og lang sikt. Planen skal forankres i kommunenes behov for tiltak og investeringer. Planen skal se ulike mål og prioriteringer i sammenheng, og bidra til at vannmiljømålene i vannforskriften oppnås. Handlingsdelen i den overordnede avløpsplanen skal sammenstille tiltak og prioriteringer innenfor gjeldende økonomiplanperiode. utfordringene knyttet til et mer ekstremt klima skal belyses, og herunder hvilke tiltak som iverksettes for å sikre avløpssystemets fremtidige funksjoner.

Belastning på avløpsrenseanlegget

Hokksund avløpsrenseanlegg har en dimensjonerende kapasitet på 16 000 pe BOF₅. Ifølge rapporteringen i Altinn var 16 360 innbyggere tilknyttet avløpsnettet i 2022. Hokksund avløpsrenseanlegg hadde en målt maksukebelastning på 22 197 pe BOF₅ samme år. Det er opplyst i søknaden at Hokksund avløpsrenseanlegg hovedsakelig betjener boligbebyggelse. Avløpsanlegget har lite påslipp fra industri og fritidsbebyggelse, og belastningen på anlegget er derfor forholdsvis jevn over året.

For å kunne håndtere den forventede økningen i belastning på Hokksund avløpsrenseanlegg frem mot 2040, skal det etableres et nytt avløpsrenseanlegg med biologisk rensetrinn. Dette vil bidra til å sikre en stabil rensing av organisk materiale slik at sekundærrensekravet overholdes. Avløpsrenseanlegget vil også få et rensetrinn for nitrogen. Det nye avløpsrenseanlegget planlegges å stå ferdig i 2026.

Påslipp av industrielt avløpsvann

Dersom Øvre Eiker kommune ønsker å øke påslippet av industrielt avløpsvann til avløpsnettet, må kommunen sikre at dette ikke reduserer muligheten for å overholde utslipps- og rensekrav som er fastsatt i tillatelsen eller forurensningsforskriften, eller at det reduserer muligheten for å utnytte avløpsslammet i henhold til gjødselvereforskriftens krav. Det er derfor viktig at alle nye påslipp risikovurderes og reguleres i påslippsavtaler eller påslippsvedtak. Kommunen skal ha oversikt over virksomheter som kan utgjøre en risiko for det kommunale avløpssystemet, jf. forurensningsforskriftens § 15A-4, og følge opp disse gjennom påleggskrav og tiltak.

Kommunen kan velge om tillatelse til nye påslipp skal gis gjennom påslippsvedtak eller påslippsavtaler. Forskjellen mellom de to er viktig, fordi et påslippsvedtak med hjemmel i forurensningsforskriften kapittel 15 og 15A gjør at kommunen er forurensningsmyndighet for

påslippet, og derav kan bruke forurensningsregelverkets sanksjonshjemler. Ved å bruke påslippsavtale inngår kommunen er privatrettslig avtale med næringsvirksomheten, og det er da avtaleretten som styrer avtalen mellom partene. Vi anbefaler kommunen sterkt å fatte vedtak om påslipp med hjemmel i forurensningsregelverket.

Konsekvenser for naturmiljøet

Utslipp av avløpsvann kan påvirke naturmiljøet. Ved vurdering om utslippstillatelse skal gis er Statsforvalteren forpliktet til å gjøre konkrete vurderinger av hensyn gitt i naturmangfoldloven. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal §§ 8-12 i samme lov legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Drammenselva er resipient for Hokksund avløpsrenseanlegg. Utslippspunktet for rensset avløpsvann fra avløpsrenseanlegget ligger i vannforekomsten *Drammenselva Hellefoss til Drammen*. Ifølge Miljødirektoratets Naturbase (2023) er det registrert en rekke truede arter ved utslippspunktet, blant annet dvergdykker, dvergspett og elvemusling.

Elvemuslingen er oppført som «sårbar» på Norsk Rødliste og er også en norsk ansvarsart, som vil si at Norge har mer enn 25 % av artens europeiske bestand. Forurensning har betydning for levevilkårene til elvemusling da den filtrerer store mengder vann. Arten har en egen handlingsplan (*Handlingsplan for elvemusling (Margaritifera margaritifera L.) 2019-2028*) der målet er at elvemusling skal finnes i livskraftige populasjoner i hele Norge, at alle nåværende naturlige populasjoner skal opprettholdes og sikres en tilfredsstillende rekruttering og at alle vassdrag med elvemusling skal ha god økologisk tilstand eller bedre. Målet er at elvemuslingen skal kunne fjernes fra den norske rødlista ved at den oppnår kategorien «livskraftig». Elvemuslingen har et parasittisk livsstadium og er avhengig av enten laks eller ørret for å fullføre sin livssyklus.

Drammenselva Hellefoss til Drammen er også leveområde for mange plantearter, herunder vasskryp, firling og elvemarigras.

Avløpsvann kan inneholde flere typer forurensning, inkludert næringsstoffer, bakterier, mikroplast og miljøgifter. Dette vil kunne påvirke vannmiljøet og ha uheldige virkninger på det biologiske mangfoldet i resipienten. Det er særlig konsekvensene knyttet til eutrofi som er dokumentert å utgjøre en stor risiko for naturmiljøet.

Resultatene fra resipientovervåkinger utført av Rambøll, tyder på at Hokksund avløpsrenseanlegg ikke har betydelig påvirkning på næringsstoffs-konsentrasjonen eller bakterieinnholdet i vannforekomsten. Tilstand med hensyn på begroingsalger er også den samme oppstrøms og nedstrøms avløpsrenseanlegget. Det forventes ikke at de økte utslippene fra Hokksund avløpsrenseanlegg alene vil forårsake eutrofi-effekter som kan være skadelig for naturmangfoldet i Drammenselva. Statsforvalteren vurderer likevel at det er en risiko for at det samlede utslippet av næringsstoffer, fra alle avløpsanlegg og andre virksomheter med utslipp til Drammenselva, vil kunne ha en negativ påvirkning på naturmangfoldet i Drammensfjorden og Oslofjorden. Dette er en av grunnene til at vi har satt strengere renskrav enn omsøkt i tillatelsen. Vi viser til vår vurdering under punktet *Utslippsgrensener* for en mer utfyllende begrunnelse for fastsettelse av renskrav.

Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å kunne vurdere effektene av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 8. Videre anser vi at § 9 om føre-var-prinsippet og § 10 om samlet belastning på økosystemet blir ivaretatt gjennom vilkår fastsatt i tillatelsen. Forutsatt at vilkårene i

tillatelsen overholdes, vurderer vi at utslippet av avløpsvann fra kommunens avløpssystem, ikke vil forårsake vesentlig forringelse av naturmiljøet i de berørte resipientene.

Statsforvalteren minner om at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 11. Tiltakshaver plikter også å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å unngå eller begrense skadevirkninger på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Selv om utslippene er innenfor de fastsatte utslippsgrensene, plikter kommunen å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av forurensningskomponenter som det ikke er fastsatt grenseverdier for gjennom særskilte vilkår.

Vannforskriften og miljømål for vannforekomsten

I henhold til § 4 i vannforskriften skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand. Ny aktivitet og inngrep skal ikke medføre forringelse eller vanskeligjøre oppnåelse av miljømål som er satt.

Hokksund avløpsrenseanlegg har utslipp av rensset avløpsvann og overløp fra avløpsnett til Drammenselva, nærmere bestemt vannforekomsten *Drammenselva Hellefoss til Drammen* (ID: 012-2399-R). I Vann-Nett er vannforekomsten karakterisert som svært stor, kalkfattig og klar elv. Den økologiske tilstanden er svært dårlig, og den kjemiske tilstanden er dårlig. Vannforekomsten er i stor grad påvirket av hydrologiske endringer grunnet vannføringsendring (vannkraft) og introduserte arter (gyrodactylus salaris). Den er i middels grad påvirket av diffus avrenning og utslipp fra transport/infrastruktur, punktutslipp fra renseanlegg, og punktutslipp fra industri. Vannforekomsten er i liten grad påvirket av lakselus, diffus avrenning fra byer/tettsteder, diffus avrenning fra fulldyrket mark og diffus avrenning fra spillvanslekkasje.

Drammenselva renner ut i vannforekomsten *Drammensfjorden-indre* (ID: 0101020801-C). Drammensfjorden-indre er karakterisert som en sterkt ferskvannspåvirket fjord. Den økologiske tilstanden er dårlig. Det samme gjelder den kjemiske tilstanden. Vannforekomsten er påvirket i ulik grad av utslipp av avløpsvann, fysiske endringer og vegtransport.

Øvre Eiker kommune har også utslipp fra avløpsnett til flere ulike resipienter, herunder til Bingselva, Loselva, Hoenselva, Fiskumelva, Fiskumvannet, Lerbergbekken og Leirdalsbekken. Vi ser også at mange av overløpene går til Vestfosselva. I Vestfosselva (ID: 012-2127-R) er den økologiske tilstanden satt til moderat. Den økologiske tilstanden i de andre resipientene varierer fra svært god til dårlig, og noen av vannforekomstene mangler datagrunnlag for klassifisering.

Det fremgår av søknaden at det har vært utført resipientovervåking oppstrøms og nedstrøms Hokksund avløpsrenseanlegg siden 2014. Resultatene fra resipientovervåkingen viser at tilstanden med hensyn til næringsstoffer og begroingsalger tilsvarer svært god eller god tilstand, og de målte verdiene ligger på samme nivå oppstrøms og nedstrøms renseanlegget. For bakterier viser verdiene varierende resultater, men det er ikke påvist tydelige forskjeller mellom prøvepunktet oppstrøms og nedstrøms renseanlegget. Det har blitt gjennomført undersøkelser av miljøgifter i sediment og vannprøver i Drammenselva ved Hokksund i 2020. Resultatene fra miljøgiftundersøkelsene i sediment er gjennomført ved ett prøvepunkt nedstrøms renseanlegget, og sier ikke noe om avløpsrenseanleggets påvirkning på resipienten, men representerer den generelle tilstanden i vannforekomsten. For tungmetallanalyser gjort på vannprøver i denne undersøkelsen (prøvetatt

oppstrøms og nedstrøms renseanlegget) er det ikke noen målbar påvirkning fra avløpsrensseanlegget på resipienten.

Utslipp til vann

Avløpsnett

Utslippene fra avløpsnett i Norge er til dels store og dårlig dokumentert. Dårlig avløpsnett og innlekking av fremmedvann anses i dag å utgjøre det største driftsproblemet ved norske avløpsanlegg. I gjennomsnitt utgjør fremmedvann ca. 40 % av tilførte avløpsmengder til norske avløpsrensseanlegg. Dette medfører både dårligere funksjon ved avløpsrensseanleggene og økte utslipp. En betydelig del av fremmedvannet er drikkevann som er lekket ut fra drikkevannsnettet. Tapet fra norske drikkevannsledninger er rundt 40 %, og er betydelig større enn i andre nordiske land. Dårlig avløpsnett fører også til at urensset avløpsvann lekker ut og forurenses miljøet.

Nye tillatelser til avløpssektoren legger i større grad enn tidligere vekt på, og krav til, avløpsnettets funksjon, vedlikehold og fornyelse. Kommunen og anleggseiere må etablere overvannsløsninger som er planlagt og dimensjonert for forventet framtidig økt nedbørintensitet, slik at ikke spillvannsnettet overbelastes av fremmedvann. Tillatelsen omfatter krav til avløpsnett, pumpestasjoner og overløp i tillegg til krav til avløpsrensseanlegget. Dette blir referert til som det totale avløpssystemet. Det totale avløpssystemet i tillatelsen omfatter ikke annet enn det Øvre Eiker kommune selv drifter.

Det kommunale avløpssystemet i Øvre Eiker kommune består av 37 pumpestasjoner og ca. 118 km avløpsnett. Avløpsnettet er både felles- og separatsystem. Hokksund renseanlegg opplever betydelig økning i hydraulisk belastning i smelteperioder og nedbørsperioder som følge av dette. Kommunen opplyser at 44 % av det kommunale avløpsnettet til Hokksund renseanlegg er lagt på 2000-tallet. De eldste avløpsledningene er fra 1950-tallet.

I søknaden er det anslått at virkningsgraden til avløpsnettet er 95 %. Tap av avløpsvann skyldes i hovedsak overløp som følge av overbelastet avløpsnett. Kommunen opplyser at de har problemer med innlekk av fremmedvann til avløpsnettet, og at det arbeides aktivt med å begrense dette gjennom kontroll av nettet og utbedring av oppdagede feil.

Statsforvalteren mener at det må sikres en forsvarlig fornying av kommunens avløpsnett. Avløpsnettet må driftes, vedlikeholdes og fornyes på en planmessig måte, slik at forventet funksjon og god teknisk tilstand opprettholdes på lang sikt. Dette mener vi gjøres best ved å basere tiltakene på forpliktende handlingsplaner nedfelt i kommunale saneringsplaner. På den måten vil tiltakene bli dimensjonert ut fra reelle behov og utfordringer, og i samsvar med forventet levetid på de eksisterende renseanleggene. Tiltak i kommunen skal være basert på miljørisikovurderingen Øvre Eiker kommune utarbeider for det totale avløpssystemet. For å redusere innlekking av fremmedvann, stiller Statsforvalteren krav om at kommunen skal ha en tiltaksplan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnettet, jf. punkt 3.1.3 i tillatelsen. Videre stiller vi krav om at kommunen skal ha en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnettet. Utformingen av en slik tiltaksplan beskrives nærmere i tillatelsens punkt 3.1.2. Tap av avløpsvann fra avløpsnettet som følge av overløp og lekkasjer skal maksimalt være 5 % fram til 31.12.2028 og deretter maksimalt 3 % over året. Beregning av virkningsgraden på avløpsnettet skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier (med lav usikkerhet) for mindre omfattende overløpsutslipp. I tillegg skal de andre ulike kildene til tap beregnes eller vurderes kvalitativt.

Etter forurensningsforskriften § 14-5 siste ledd kreves det at den ansvarlige for avløpsanlegget skal ha oversikt over alle overløp på avløpsnettet. Oversikten skal også inkludere eventuelle lekkasjer av

betydning. I egenkontrollrapporten for år 2022 rapporterer Øvre Eiker kommune om at totalt 502 m³ avløpsvann har gått i overløp fra avløpsrensaneanlegget. I tillegg beregnet kommunen at 3 100 m³ urensset avløpsvann og ca. 28 kg fosfor ble sluppet ut i de ulike resipientene ved overløp på avløpsnettets i 2022. Mesteparten av avløpsvannet fra overløp på avløpsnettets ble sluppet ut i Vestfosselva.

I tilbakemelding på egenkontrollrapporten for 2022 påpekte vi at Øvre Eiker kommune har rapportert noe mangelfullt når det kommer til informasjon om de ulike overløpene på avløpsnettets. Kommunen hadde blant annet ikke rapportert mengder vann og fosfor som gikk i overløp ved flere av overløpspunktene. Statsforvalteren mener det er viktig at kommunen har oversikt over mengden avløpsvann som slippes ut via overløp på avløpsnettets. Grunnen til dette er at overløpsutslipp kan utgjøre en risiko for forurensning. I tillatelsens punkt 3.1.4 stiller vi derfor krav om at driftstid for alle overløp skal registreres. Alle overløpsutslipp skal måles fra og med 01.01.2026. Størrelsen på mindre overløpsutslipp kan beregnes hvis en miljørisikovurdering dokumenterer at utslippet er av mindre miljømessig betydning. Beregningene skal ha lav usikkerhet. Måling av alle vesentlige driftsoverløp er en forutsetning for å ha et godt kunnskapsgrunnlag for å jobbe med reduksjon av fremmedvann og overløpsutslipp, samt krav til avløpssystemets funksjon.

Vi har også stilt vilkår i tillatelsens punkt 3.1.4 om at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp fra avløpsnettets over året ikke skal overstige 2 % fra og med 01.01.2031. Statsforvalteren forutsetter at kommunen setter av tilstrekkelig med ressurser for å følge opp arbeidet med rehabilitering av avløpsnettets.

Vurdering av utslippsgrenser

I tillatelsen fra 13.03.2002 stilles det krav til minimum 93 % rensing av fosfor og maksimalt utslipp av fosfor til resipienten på 0,98 tonn/år. I tillegg er det satt krav om 70 % rensing av BOF₅ eller maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp, og 75 % rensing av KOF_{CR} eller maksimalt 125 mg O₂/l ved utslipp. Øvre Eiker kommune har søkt om å videreføre krav til rensing av fosfor på 93 %. For organisk stoff søkes det om 70 % rensing av BOF₅ og 75 % rensing av KOF_{CR}, målt som gjennomsnitt over året, frem til nytt avløpsrensaneanlegg er satt i drift i 2026. Etter at det nye anlegget er satt i drift søker kommunen om 80 % rensing av BOF₅ eller maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp, og 85 % rensing av KOF_{CR} eller maksimalt 125 mg O₂/l ved utslipp. Det søkes også om 70 % nitrogenrensing.

Hokksund avløpsrensaneanlegg hadde i 2022 et utslipp av ca. 475 kg fosfor, 69 tonn nitrogen, 86 tonn BOF₅ og 173 tonn KOF_{CR} til Drammenselva. Som følge av befolkningsvekst vil belastningen på avløpsrensaneanlegget øke frem mot 2041. Til tross for økt belastning på rensaneanlegget forventes det at utslippene av nitrogen og organisk stoff vil reduseres etter at det nye rensaneanlegget er satt i drift. For fosfor forventes det en kraftig økning i utslippene. I 2041 anslås det at utslippet av fosfor, nitrogen, BOF₅ og KOF_{CR} vil tilsvare henholdsvis ca. 906 kg, 26 tonn, 86 tonn og 129 tonn. Framskrivningene er basert på en pe-belastning tilsvarende 19 705 pe, jf. tabell 2 i søknaden, og omsøkt renseseffekt på 93 % for fosfor, 70 % for nitrogen, 80 % for BOF₅ og 85 % for KOF.

Øvre Eiker kommune søker om lempeligere renskrav for organisk stoff enn minstekravene i forurensningsforskriften kapittel 14 frem til nye Hokksund avløpsrensaneanlegg står klart i 2026. Statsforvalteren har normalt ikke mulighet til å gi lempeligere renskrav enn det som følger av minstekravene i forskriften. Dette er det kun Miljødirektoratet som kan gjøre. Unntaket er tilfeller der det er snakk om større ombygginger på avløpsanlegg. I henhold til § 14-6 fjerde ledd kan Statsforvalteren i særlige tilfeller gjøre midlertidig unntak fra renskravene i forkant av større ombygginger på et avløpsanlegg. Bestemmelsen gir kun hjemmel til å fastsette lempeligere renskrav for en kort periode i forbindelse med ombygging av et anlegg. Det forutsettes da at det

ikke er mulig å opprettholde normal drift ved renseanlegget under ombygningsperioden, at midlertidige renseløsninger for å etterkomme utslippskravene medfører urimelige kostnader, og at utslippene ikke medfører vesentlige forurensningsmessige eller brukermessige ulemper.

Statsforvalteren anser ikke perioden fra dags dato og frem til 2026 som en «kort periode», slik det står skrevet i kommentarene til forurensningsforskriften § 14-6. Kommunen opplyser også at eksisterende avløpsrenseanlegg vil være i full drift frem til det nye anlegget står klart. På bakgrunn av dette vurderer Statsforvalteren at det ikke er hjemmel i forurensningsforskriften § 14-6 fjerde ledd til å fastsette lempeligere renskrav i perioden frem til det nye anlegget står klart.

Dersom kommunen ønsker å søke om unntak fra kravene i forurensningsforskriften kapittel 14 fram til det nye anlegget står klart i 2026, må slik søknad sendes til Miljødirektoratet.

I resipientvurderingen som Rambøll har gjennomført for Øvre Eiker kommune, konkluderes det med at det omsøkte utslippet fra Hokksund avløpsrenseanlegg ikke vil forårsake en endring av miljøtilstanden i Drammenselva. Det er ikke gjort en vurdering av hvordan nedstrøms resipienter vil bli påvirket av utslippet. Av hensyn til samlet belastning på Drammensfjorden og Oslofjorden har Statsforvalteren vurdert det som nødvendig å stille strengere krav til rensing for fosfor (tot-P), nitrogen (tot-N), BOF_5 og KOF_{CR} sammenlignet med det Øvre Eiker kommune har søkt om. Av hensyn til brukerinteressene til resipientene har vi også satt krav til utslipp av E. coli-bakterier.

Fosfor

Fosfor er et viktig næringsstoff for alger. Tilgangen på fosfor er ofte en begrensende faktor for algevekst, og spesielt i ferskvannsføremønstre. Drammensfjorden er en sterkt ferskvannspåvirket fjord. Slike fjorder vil i større grad bli påvirket av fosforutslipp enn det lite ferskvannspåvirkede fjorder vil. Av den grunn vurderer vi at det er behov for å redusere det samlede utslippet av fosfor mest mulig for å minske risikoen for algeoppblomstringer.

Videre er det flere av Oslofjordens områder som i dag ikke oppnår miljømålet om god økologisk tilstand blant annet som følge av for høye konsentrasjoner av fosfor. For å oppnå miljømålet om god økologisk tilstand, må fosfortilførselene reduseres.

Øvre Eiker kommune har søkt om å videreføre kravet om 93 % rensing av fosfor. Driftsdata fra Hokksund avløpsrenseanlegg viser at anlegget har hatt en årlig rensesgrad for fosfor på minst 94 % de siste 6 årene. På bakgrunn av behovet for å redusere den samlede belastningen på Drammensfjorden, og at dagens rensesgrad for fosfor allerede er høyere enn 93 % ved anlegget, har vi stilt krav om minst 95 % fosforrensing fra dags dato ved Hokksund avløpsrenseanlegg.

Videre stiller vi krav om at restutslippet av fosfor ikke skal overskride 500 kg per år frem til og med 31.12.2025. Fra og med 01.01.2026 og frem til og med 31.12.2030 skal restutslippet ikke overstige 544 kg per år. Deretter skal restutslippet maksimalt være 579 kg per år. Restutslippet inkluderer overløp på avløpsrenseanlegget.

Organisk stoff

Avløpsvann er rikt på organisk stoff. Når avløpsvannet slippes ut i resipienten, vil det brytes ned av mikroorganismer. Dette er en prosess som krever oksygen, og spesielt stor tilførsel av nedbrytbart organisk materiale kan skape oksygenfattig vann som igjen kan føre til dårlig vannkvalitet og fiskedød. Drammensfjorden og Oslofjorden har i dag problemer med oksygenvinn i flere områder av fjordene. For å bedre oksygenforholdene i disse områdene vurderer vi at det er nødvendig å redusere den organiske belastningen på resipientene. På bakgrunn av dette skjerper vi

rensekravene for organisk stoff til 80 % rensing av BOF_5 eller maksimalt 25 mg O_2/l ved utslipp, og 85 % rensing av KOF_{CR} eller maksimalt 125 mg O_2/l ved utslipp, fra og med 01.06.2026. Vi ser at avløpsrenseanlegg som etablerer nitrogenrensetrinn oppnår betydelig bedre rensing av organisk materiale enn det som følger av minstekravene i forurensningsforskriften. Kommunen har selv søkt om de samme renskravene for BOF_5 og KOF_{CR} som Statsforvalteren har satt for det nye renseanlegget.

Vi har også valgt å sette krav til maksimalt utslipp av organisk stoff. Restutslippet av BOF_5 skal ikke overskride 100 tonn per år frem til og med 31.05.2026. Fra og med 01.06.2026 og frem til og med 31.12.2030 skal restutslippet ikke overstige 36,3 tonn per år. Deretter skal restutslippet maksimalt være 38,6 tonn per år. Restutslippet av KOF_{CR} skal ikke overskride 167 tonn per år frem til og med 31.05.2026. Fra og med 01.06.2026 og frem til og med 31.12.2030 skal restutslippet ikke overstige 76,6 tonn per år. Deretter skal restutslippet maksimalt være 77,2 tonn per år. Restutslippet inkluderer overløp på avløpsrenseanlegget.

Ved fastsettelse av restutslippsgrenser har Statsforvalteren lagt til grunn en belastning på 15 219 pe, 16 567 pe og 17 625 pe, og en årsmidlet rensegrad på 95 % for fosfor og 90 % for BOF_5 og KOF_{CR} (70 % for BOF_5 og 75 % for KOF_{CR} frem til 01.06.2026). Pe-verdiene tilsvarer forventet gjennomsnittsbetlastning på avløpsrenseanlegget i henholdsvis 2026, 2031 og 2035. Selv om vi har lagt til grunn en rensegrad på 90 % ved fastsettelse av utslippsgrenser for organisk stoff, har vi valgt å sette noe lempeligere krav til døgnmidlet rensegrad for BOF_5 og KOF_{CR} i tillatelsen. Vi erfarer at å skulle overholde krav til rensegrad per enkeltprøve (døgnmidlet rensegrad) slik forurensningsforskriften legger opp til at det skal gjøres, er mer utfordrende enn å skulle overholde krav til midlet rensegrad over året. Variasjoner i døgnbelastning og driftsmessige forhold ved avløpsrenseanlegget vil kunne gjøre at anlegget ikke alltid klarer å overholde renskravene for enkeltprøver, selv om anlegget renser godt over året. Som følge av dette har Statsforvalteren valgt å sette noe lempeligere krav til døgnmidlet rensegrad for BOF_5 og KOF_{CR} enn det kravene til maksimalt restutslipp tilsier.

Bakterier

I tillegg til å stille krav til utslipp av fosfor og organisk stoff vurderer Statsforvalteren at det er nødvendig å sette krav til overvåking av utslipp av E. coli-bakterier fra avløpsrenseanlegget. E. coli er ikke en del av de styrende parametere etter vannforskriften, men bidrar likevel til forurensning av vassdrag og dannelsen av brukerkonflikter. På bakgrunn av dette stiller vi krav om overvåking av E. coli fra dags dato. Det skal tas en øyeblikksprøve av avløpsvannet annenhver uke i perioden 1. mai til 31. oktober. E. coli-prøver skal tas i en gradient fra oppstrøms utslippspunktet til nedenfor utslippspunktet. På den måten kan kommunen si noe om påvirkningen fra avløpsrenseanlegget, og se på hvilken fortykningseffekt Drammenselva har. Videre skal kommunen vurdere om utslipp av E. coli fra Hokksund avløpsrenseanlegg kan påvirke brukerinteresser.

Vi har også satt utslippsgrenseverdi på 500 E. coli/100 ml fra og med 01.06.2026 på bakgrunn av opplysninger om brukerinteresser i søknaden. Drammenselva brukes til fiske, bading, rekreasjon/friluftsliv og jordbruksvanning. Videre følger det av årsrapporten, *Vann- og resipientovervåking i Drammensvassdraget 2020*, at resultater fra målinger av termotabile koliforme bakterier (TKB) viser at innholdet av TKB i vannet varierer fra god til svært dårlig. For tre av seks prøver er nedstrømsverdien høyere enn oppstrømsverdien. 90-persentilen indikerer tilstandsklasse svært dårlig med hensyn på TKB for begge overvåkingsstasjonene. Resultatene for 90-persentilen for E. coli viser moderat tilstand oppstrøms avløpsrenseanlegget og dårlig tilstand nedstrøms.

Statsforvalteren vurderer at brukerinteressene i Drammenselva er så omfattende at det er nødvendig å regulere utslippet av bakterier ved Hokksund avløpsrenseanlegg.

Nitrogen

I likhet med fosfor er nitrogen et viktig næringsstoff for alger. Tilgangen på nitrogen er en begrensende faktor for algeproduksjon i mange vannforekomster, og spesielt i marine vannforekomster.

I naturmangfoldloven § 10 står det at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet «er» eller «vil bli» utsatt for. Dette omfatter tidligere, nåværende og fremtidige påvirkninger. Statsforvalteren mener at alle utslipp av nitrogen til Drammensfjorden og Oslofjorden må tas med i vurderingen av den samlede belastningen på økosystemet. Dette gjelder også de mindre utslippene. Selv om hvert utslipp i seg selv er begrenset, vil det totale utslippet kunne være betydelig.

De siste årene har det vært et økende fokus på miljøtilstanden i Oslofjorden. Oslofjorden har i dag store eutrofi-problemer. En rapport fra NIVA og Havforskningsinstituttet, *Utredning av behovet for å redusere tilførslene av nitrogen til Ytre Oslofjord*, viser at det slippes ut for mye nitrogen til Oslofjorden. Rapporten konkluderer med at det er behov for å redusere tilførsler av nitrogen fra avløpssektoren, som innebærer å innføre nitrogenrensning ved renseanlegg som har utslipp til fjorden. Drammenselva renner ut i Drammensfjorden, og ender til slutt opp i Oslofjorden. Som følge av dette vil utslipp av nitrogeninnholdig avløpsvann til Drammenselva, kunne påvirke Drammensfjorden og Oslofjorden. Fordi nitrogenbelastningen på Oslofjorden er betydelig, og tålegrensen til fjorden allerede er overskredet, vurderer Statsforvalteren at selv en liten økning i nitrogenutslippene vil kunne bidra til å forverre miljøtilstanden ytterligere.

Den 13.05.2022 mottok Statsforvalteren brev fra Miljødirektoratet med nye føringer knyttet til innføring av nitrogenrensning ved avløpsanlegg som har utslipp til Oslofjorden. I brevet skriver Miljødirektoratet at alle kommuner og IKS som tilhører en omfattende tettbebyggelse innenfor Oslofjordens nedbørsfelt, må forvente at det vil komme krav om nitrogenrensning ved utslipp av kommunalt avløpsvann. Med omfattende tettbebyggelse menes tettbebyggelser med potensiell utslippsstørrelse større enn 10 000 pe BOF₅. Imidlertid påpekes det at tilstanden i fjorden er så alvorlig at det er behov for reduksjon i alle tilførsler til Oslofjorden som kan føre til eutrofi. Videre påpekes det at fosfor- og nitrogenrensning i praksis vil være en forutsetning for at industribedrifter som har prosessavløpsvann med høyt innhold av organisk materiale og næringssalter, kan ha påslipp til kommunale avløpsrenseanlegg eller IKS. Miljødirektoratet oppfordrer til samarbeid på tvers av kommuner og mellom kommuner og industribedrifter, om å etablere bærekraftige renseløsninger i deres region.

Øvre Eiker kommune sin del av Drammen tettbebyggelse har i dag et samlet utslipp over 10 000 pe BOF₅, og er dermed å anse som en omfattende tettbebyggelse. Basert på informasjon fra egenkontrollrapporten for 2022, er dagens maksukebelastning på Hokksund avløpsrenseanlegg i overkant av 22 000 pe. På bakgrunn av at tettbebyggelsens utslippsstørrelse er å anse som omfattende, samt på bakgrunn av dagens tilstand i Oslofjorden, vurderer Statsforvalteren at det er riktig å sette krav om nitrogenrensning ved det nye avløpsrenseanlegget. Vi vurderer også at det med moderne teknologi vil være mulig å rense bedre enn dagens minstekrav for nitrogen i forskriften. Vi har derfor satt krav til minst 80 % reduksjon av nitrogen fra og med 01.06.2026. Dette er i tråd med tillatelser gitt til lignende tettbebyggelser. Statsforvalteren stiller også krav om at Øvre Eiker kommune skal ta prøver av nitrogen for å overvåke nitrogenutslippene sine frem til det nye

avløpsrenseanlegget er klart. Dette vil bidra til å gi et bedre kunnskapsgrunnlag om avløpsrenseanleggets totale utslipp av nitrogen.

Vi minner om at kommunen plikter å redusere sine utslipp så langt det er mulig uten urimelige kostnader, jf. punkt 2.3 i tillatelsen.

Avløpsdirektivet er under revidering og kan føre til endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Basert på eksisterende kunnskap om resipientene samt fremlagt dokumentasjon fra søker om påvirkningen av det omsøkte utslippet, vurderer Statsforvalteren at det er liten risiko for at utslippet fra Hokksund avløpsrenseanlegg alene vil føre til vesentlig forurensning av Drammenselva eller andre resipienter nedstrøms anlegget. Statsforvalteren vurderer at miljømålene og brukerinteressene til resipientene blir ivaretatt gjennom vilkårene som er stilt i tillatelsen. Dersom avløpsvannet renses i tråd med de krav som er satt, skal ikke avløpssystemet medføre fare for forringelse av resipientene eller vanskeliggjøre at miljømål oppnås.

Prøvetaking

I henhold til forurensningsforskriften § 14-11 skal det tas representative prøver av avløpsvannet. For å fange opp variasjonen i utslippene fra avløpsrenseanlegget, deriblant utslippet i maksuke og overløp, er det viktig å ta nok prøver. Det å ta flere prøver øker også sannsynligheten for å fange opp eventuelle avvik og mislykkede prøver der krav ikke overholdes. I tillegg vil det gi en mer riktig utregning av stoffmengder, som igjen vil gi et mer nøyaktig estimat på rensegraden. Det tas i dag 24 prøver i året ved Hokksund avløpsrenseanlegg som analyseres for BOF_{5} , KOF_{CR} og fosfor. Dette er iht. minstekravene i § 14-11 som fastsetter at anlegg større enn eller lik 10 000 pe skal ta 24 prøver per år. Videre har anlegget krav om å analysere seks inn- og utløpsprøver for total-nitrogen, jf. forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 2. Det oppgis i søknaden at kommunen de siste årene selv har valgt å analysere flere av ukeblandprøvene for total-nitrogen enn det som følger av minstekravene.

Når Øvre Eiker kommune nå søker om en utvidelse av tillatelsens ramme til 30 000 pe, vurderer vi at 24 døgn- og ukeblandprøver er lite å vurdere ut fra over året. Vi vurderer derfor at det er nødvendig å øke antallet prøver til 36 ukeblandprøver eller 52 døgnblandprøver i året for å få et bedre og mer representativt vurderingsgrunnlag. For KOF_{CR} og BOF_{5} skal det tas døgnblandprøver, da dette er krav i forurensningsforskriften § 14-11. For Tot-P og Tot-N kan det velges om det skal tas ukeblandprøver eller døgnblandprøver.

Vi har som nevnt under avsnittet om E. coli ovenfor, satt krav om prøvetaking for E. coli. Annenhver uke skal det tas en øyeblikksprøve. Prøvetaking av E. coli skal utføres fra 1. mai til 31. oktober hvert år. Videre har vi satt krav om prøvetaking av tungmetaller. I henhold til forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 2, skal avløpsanlegg større enn eller lik 20 000 pe ta seks inn- og utløpsprøver per år for følgende tungmetaller: arsen, krom, kobber, nikkel, sink, bly, kadmium og kvikksølv.

Overvåking

Statsforvalteren har satt vilkår til resipientovervåking i tillatelsens punkt 8. Øvre Eiker kommune skal overvåke etter forurensningsforskriften og etter vannforskriften. Overvåking etter forurensningsforskriften skal skje i nærheten av utslippspunktene og dokumentere mulige miljøeffekter av utslipp av avløpsvann fra avløpsrenseanlegg og overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning.

Overvåking etter vannforskriften skal skje lengre unna utslippspunktene og dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning. Overvåking etter vannforskriften skal også omfatte resipienter for avløpsvann fra avløpsrensaneanlegg og overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning.

Overvåkingskravene i denne tillatelsen erstatter tilsvarende krav gitt i tidligere vedtak fra Statsforvalteren. Hvis det pågår annen overvåking i resipienten av andre aktører (eksempelvis vannområde), anbefales det at overvåkingene samordnes.

Avløpsslam

Avløpsslam (råslam) er å betrakte som en overflødig fraksjon oppstått ved rensing av kommunalt avløpsvann, og anses derfor som et avfall i henhold til forurensningsloven § 27. Dette innebærer at avløpsslam skal håndteres i tråd med avfallsregelverket. Øvre Eiker kommune har ikke søkt om behandling av slam. Avvanning av slam anses ikke som behandling, men blant annet hygienisering og stabilisering av slam anses som behandling.

Det er ikke hygienisering eller stabilisering av slam på Hokksund avløpsrensaneanlegg i dag, og dette skal heller ikke etableres ved nytt anlegg. Det oppgis i søknaden at slam kun blir avvannet ved anlegget, og deretter transporteres til godkjent behandlingsanlegg for hygienisering og stabilisering. Det er ikke mellomlagring av slam ved Hokksund avløpsrensaneanlegg. Slammet blir lagret i lukkede containere/slamsilo.

Hokksund avløpsrensaneanlegg tar imot septik fra mindre avløpsanlegg i Øvre Eiker kommune, og fra slamavskillere tilknyttet kommunalt nett. Anlegget mottar også fortykket slam fra Skotselv avløpsrensaneanlegg, men mengden slam herfra er forventet å gå betydelig ned i forbindelse med at det der planlegges etablering av et mindre biogassanlegg. Det mottas ikke slam fra anlegg utenfor kommunen. Det er søkt om mottak av septik/eksternslam tilsvarende 4 700 pe per år fra slamavskillere og minirensaneanlegg innenfor Øvre Eiker kommune.

Ved eksisterende anlegg tilføres slam og septik via eget septikmottak og gjennomgår fortykning og avvanning i form av sentrifugering. Rejektvann fra sentrifugering og dekantvann fra fortykning tilføres nedstrøms innløpsprøvetaker, opplyses det i søknaden. Statsforvalteren viser til punkt 6.3 i tillatelsen som omtaler påslipp av rejeckt vann fra slam.

Øvre Eiker kommune er ansvarlige for å sikre at avløpsslammet blir håndtert i tråd med avfallsregelverket og de krav som følger av forurensningsloven § 32.

Utslipp til luft

I tillegg til å regulere utslipp til vann, regulerer tillatelsen fra Statsforvalteren også utslipp til luft. Dette inkluderer blant annet utslipp av lukt, støy og klimagasser.

Lukt kan medføre ulemper for nærmiljøet. Virksomheten skal ikke medføre luktulemper av betydning for naboer. Hvis kommunen har punktkilder av lukt i nærheten av boliger mv., skal det gjøres luktberegninger iht. Norsk Standard NS-EN 13725. Vi viser til veileder *Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven (TA309- 2013)*. Vi har også satt luktimmisjonskrav til lukt fra punktkilder i tillatelsens punkt 4.2, samt satt krav om at kommunen skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt.

Kommunen opplyser i søknaden at nærmeste bebyggelse er industribygg/lager som ligger 41 meter fra eksisterende avløpsrenseanlegg. Nærmeste bolighusbebyggelse ligger på vestre siden av Vestfosselva, ca. 100 meter i luftlinje fra avløpsrenseanlegget.

Det eksisterende avløpsrenseanlegget har biologisk barkfilter som luktfjerningsanlegg. Det forekommer kun lukt ved driftsutfordringer, gjerne i kombinasjon med lavtrykk og andre ugunstige værforhold. Øvre Eiker kommune opplyser i søknaden at det tidligere har vært enkelte klager på lukt fra avløpsrenseanlegget. Dette har blitt løst ved å lagre slam i tette containere rett etter sentrifuge. Etter dette tiltaket har kommunen ikke mottatt flere klager på lukt.

I tillatelsens punkt 4.3 er det stilt krav om at utslipp av klimagasser fra drift av det totale avløpssystemet skal holdes på et så lavt nivå som mulig. Øvre Eiker kommune skal årlig utarbeide et klimagassregnskap for det totale avløpssystemet for å få oversikt over utslippene sine.

Videre har vi, i tillatelsens punkt 5, også satt vilkår til støy i tråd med dagens praksis for avløpstillatelser, basert på *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)*.

Kjemikalier

Øvre Eiker kommune oppgir at det benyttes en prepolymerisert aluminiumsforbindelse som fellingskjemikalie ved det eksisterende avløpsrenseanlegget. I tillegg benyttes det polymer i forbindelse med avanning av slam.

Det nye anlegget planlegges bygget slik at det er fleksibilitet med hensyn til valg av fellingskjemikalie, noe som betyr at både jern- og aluminiumbasert koagulentmiddel skal kunne benyttes. I prosessbeskrivelse for det nye anlegget er det foreslått aluminiumbasert koagulant PAX 18 XL100. I henhold til forprosjektrapport vil det i det nye avløpsrenseanlegget velges en anionisk polymer.

Ved bruk av kjemikalier må kommunen ta hensyn til kravene som følger av forurensningsforskriften kapittel 18 *Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall*. Det skal utvises aktsomhet ved bruk av kjemikalier, og kommunen er ansvarlig etter *Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester* (produktkontrollen) å vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for helseskade eller miljøforstyrrelse.

Forurenset grunn

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet. Øvre Eiker kommune plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann.

Rapportering

Kommunen plikter å ha kontroll på sitt utslipp, og skal rapportere årlig til Statsforvalteren som forurensningsmyndighet. Kravet om rapportering følger av tillatelsens punkt 11. I tillegg til egenkontrollrapportering via Altinn skal Øvre Eiker kommune også rapportere i egenkontrollskjema for årsrapport. Skjema for årsrapport finnes på Statsforvalteren sine hjemmesider (se henvisning i tillatelsen). Årsrapport skal sendes inn som vedlegg til egenkontrollrapportering via Altinn. Statsforvalteren vil følge opp overholdelse av krav satt i tillatelsen gjennom tilbakemelding på egenkontrollrapport, årsrapport og tilsyn.

Planmessige forhold

Området som nye Hokksund avløpsrenseanlegg planlegges å bygges på er regulert til kommunalteknisk anlegg i *Reguleringsplan for Loe Bruk/sommerteateret* (ID 3048-0019). Det er gitt dispensasjon fra 100-meters byggegrense mot vassdrag i kommuneplan, rammetillatelse til riving av eksisterende renseanlegg og oppføring av nytt anlegg, samt dispensasjon fra reguleringsplan om maksimal byggehøyde på 8 meter over ferdig planert terreng.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare er gyldig dersom virksomheten er i tråd med gjeldende plan.

Samfunnsmessige hensyn

Avløpsanlegg er kritisk infrastruktur, og leverer tjenester for å rense avløpsvann fra Norges befolkning. Denne infrastrukturen er avgjørende for å rense avløpsvannet og dermed unngå å forringe vannkvaliteten i vannforekomstene ytterligere.

Statsforvalteren vurderer at håndtering av avløpsvann i et kontrollert avløpssystem regulert til formålet er i tråd med regelverket, og at dette hensynet må tillegges stor vekt i vurderingen om tillatelse skal gis. Med de fastsatte vilkår i tillatelsen vil ikke utslipp av kommunalt avløpsvann fra Øvre Eiker kommunes del av Drammen tettbebyggelse medføre en forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelsen av fastsatte miljømål.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden fra Øvre Eiker kommune og kommet frem til at samfunnsnyttens virksomheten utgjør overstiger de forurensningsmessige ulempene knyttet til virksomheten. Det forutsettes at virksomheten drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vi har vurdert at Øvre Eiker kommunes drift på avløpssektoren, med de vilkårene som er gitt i tillatelsen, ikke vil komme i konflikt med naturmangfoldet eller medføre forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål etter vannforskriften.

Statsforvalteren gir Øvre Eiker kommune tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra kommunens del av Drammen tettbebyggelse på særskilte vilkår.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever. Tabellen viser til vilkårspunkter i tillatelsen.

Referanse til vilkårspunkter	Tiltakstyper	Frister
2.6 Internkontroll	Gjennomgang og oppdatering av internkontrollen	Årlig
2.6.1 Miljøriskovurdering	Gjennomgang og oppdatering av miljøriskovurdering	Årlig
2.7 Overordnet avløpsplan med handlingsdel	Gjennomgang og oppdatering av overordnet avløpsplan (hovedplan)	Årlig
3.1.1, 3.1.2, 3.1.3 og 3.1.4 Tiltaksplaner	Gjennomgang og oppdatering av tiltaksplaner	Årlig

3.1.3, 3.1.4 Gjennomføre planlagte tiltak	Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere innlekking av fremmedvann og utslipp fra overløp	Kontinuerlig
3.1.4 Krav til utslipp via overløp	Dokumentere årlige utslippsmengder i overløp Den samlede utslippsmengden via driftsoverløp over året skal ikke være over 2 % Overløp av vesentlig størrelse og betydning skal måles	1. mars hvert år Fra og med 01.01.2031 Fra og med 01.01.2026
3.1.5 Krav til virkningsgrad for avløpsnett	Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere utlekking Dokumentere avløpsnettets virkningsgrad Utslipp på grunn av feil på avløpsnett, stans i pumpestasjoner og liknende skal ikke redusere virkningsgraden i avløpsnett med mer enn 5% Utslipp på grunn av feil på avløpsnett, stans i pumpestasjoner og liknende skal ikke redusere virkningsgraden i avløpsnett med mer enn 3%	Kontinuerlig 1. mars hvert år Frem til 31.12.2028 Fra og med 01.01.2029
3.2.4 Grenseverdier for utslipp Overholdelse av nye rensekrav for fosfor	Krav til utslipp og prøvetaking Minst 95 % reduksjon av total fosfor (tot-P). Maksimalt årlig utslipp av 500 kg fosfor (tot-P) Minst 95 % reduksjon av total fosfor (tot-P). Maksimalt årlig utslipp av 544 kg fosfor (tot-P)	Løpende oppfølging Fra og med dags dato Fra og med 01.06.2026 Fra og med 01.01.2031

Overholdelse av nye renskrav for BOF ₅	Minst 95 % reduksjon av total fosfor (tot-P). Maksimalt årlig utslipp av 579 kg fosfor (tot-P)	Fra og med dags dato
	Minst 70 % reduksjon eller at utslippskonsentrasjonen ikke overstiger 25 mg O ₂ /l. Maksimalt årlig utslipp av 100 tonn BOF ₅	Fra og med 01.06.2026
	Minst 80 % reduksjon eller at utslippskonsentrasjonen ikke overstiger 25 mg O ₂ /l. Maksimalt årlig utslipp av 36,3 tonn BOF ₅	Fra og med 01.01.2031
Overholdelse av nye renskrav for KOF _{CR}	Minst 80 % reduksjon eller at utslippskonsentrasjonen ikke overstiger 25 mg O ₂ /l. Maksimalt årlig utslipp av 38,6 tonn BOF ₅	Fra og med dags dato
	Minst 75 % reduksjon eller at utslippskonsentrasjonen ikke overstiger 125 mg O ₂ /l. Maksimalt årlig utslipp av 167 tonn KOF _{CR}	Fra og med 01.06.2026
	Minst 85 % reduksjon eller at utslippskonsentrasjonen ikke overstiger 125 mg O ₂ /l. Maksimalt årlig utslipp av 72,6 tonn KOF _{CR}	Fra og med 01.01.2031
Overholdelse av nytt renskrav for nitrogen	Minst 85 % reduksjon eller at utslippskonsentrasjonen ikke overstiger 125 mg O ₂ /l. Maksimalt årlig utslipp av 77,2 tonn KOF _{CR}	
	Minst 80 % reduksjon av total nitrogen (tot-N). Maksimalt årlig utslipp av 14,5 tonn nitrogen (tot-N)	fra og med 01.06.2026.

Nytt overvåkingskrav for E. coli	Minst 80 % reduksjon av total nitrogen (tot-N). Maksimalt årlig utslipp av 15,4 tonn nitrogen (tot-N)	fra og med 01.01.2031
Overholdelse av utslippskrav for E. coli	Fra 1.mai til 31.oktober hvert år skal det tas en øyeblikksprøve annenhver uke	Fra og med dags dato
Overholdelse av økt antall prøver for BOF ₅ , KOF _{CR} , total fosfor (tot-P) og total nitrogen (tot-N)	500 E. coli/100 ml	Fra og med 01.06.2026
	Minst 36 ukeblandprøver eller 52 døgnblandprøver per år. For BOF ₅ og KOF _{CR} skal prøvene tas som døgnblandprøver	Fra og med dags dato
3.2.6 Påslipp	Krav til vurdering av påslipp i miljørisikovurderingen	Løpende oppfølging
7. Etablering av beredskap	Krav til oppdatert beredskapsplan	Løpende oppfølging
8. Resipientundersøkelse og overvåking	Krav til årlig program for overvåking	1. mars året etter undersøkelse
11. Rapportering	Rapportere avløpsdata via Altinn og rapportering til Statsforvalteren (årsrapport)	1. mars hvert år

Øvre Eiker kommune har sendt inn fremdriftsplan med frister for gjennomføring av ulike trinn tilknyttet bygging av nytt avløpsrenseanlegg. Statsforvalteren vurderer at den forpliktende fremdriftsplanen er ivare tatt ved fristene i tabellen ovenfor.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Oslo og Viken gir tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Øvre Eiker kommunes del av Drammen tettbebyggelse. Tillatelsen inkluderer vilkår for drift av det totale avløpssystemet knyttet til utslipp fra tettbebyggelsen.

Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriften kapittel 14 *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelse* § 14-4. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og erstatter tillatelsen gitt av Statsforvalteren (da Fylkesmannen i Buskerud) den 13.03.2002 i sin helhet. Statsforvalteren trekker derfor tilbake tillatelsen datert

13.03.2002 (tillatelsesnr. 2002.0106.T).

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr datert 12.06.2023. Vi varslet sats 3 som i 2023 utgjør kr 187 100,- for behandling av søknaden.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 3 kommer til anvendelse i denne saken. Øvre Eiker kommune skal derfor betale kr 187 100,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtakene om tillatelse og gebyr kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket.

En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anne Helene Grini
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Tillatelse etter forurensningsloven for Øvre Eiker kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Drammen tettbebyggelse

Kopi til:

Aase Grøslund	Østre Nøstegate 24	3300	HOKKSUND
Aleksandra Paulsen	Terrassen 16	3300	HOKKSUND
Anne Brit Lie Rolfsen	Markveien 23	3300	Hokksund
David Amundsen	Vestre Nøstegate 37	3300	HOKKSUND
NORGES JEGER- OG FISKEFORBUND BUSKERUD	Tollbugata 51	3044	DRAMMEN
Jan Einar Sandberg	Vestre Nøstegate 53	3300	Hokksund
Oskar Andre K Haugerud	Vestre Nøstegate 35 C	3300	Hokksund
Gry Annette Hansen	Terrassen 9	3300	Hokksund
Hanne-Margrete Hansen	Tangengata 10	3300	Hokksund
Berit Solum	Vestre Nøstegate 33	3300	Hokksund
ASK EIENDOM AS	Tangengata 12	3300	HOKKSUND
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV BUSKERUD	Tollbugata 51	3044	DRAMMEN
DRAMMENS SPORTSFISKERE	Postboks 335 Bragernes	3001	DRAMMEN
LOE BRUK AS	Postboks 343	3301	HOKKSUND
Randi Leander	Østre Nøstegate 22	3300	Hokksund
Kjetil Lund Fossli	Østre Nøstegate 26	3300	Hokksund
HOBELSTAD & RØNNING AS	Postboks 186	3301	HOKKSUND
STØAGATA 14 AS	Industriveien 22	3300	HOKKSUND
Natalya Sunurova	Nøstetangen 1 A	3300	HOKKSUND
Zinat Atai	Sementveien 59	3300	HOKKSUND
Kai Olsen	Terrassen 9	3300	HOKKSUND
STATNETT SF	Postboks 4904 Nydalen	0423	OSLO
David Iversen	Hæreberget 26	3330	Skotselv
ASKER KOMMUNE	Katrineåsveien 20	3440	RØYKEN
NEDRE EIKER GRUNNEIERLAG SA	Brekkeveien 3A	3055	KROKSTADELVA
VIKEN FYLKESKOMMUNE	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Ivar Holm	Linneaveien 21	3300	HOKKSUND
Marianne Marhaug Svendsen	Semsmoveien 11	3302	Hokksund
May Catrine Kristensen Haugerud	Vestre Nøstegate 35 C	3300	HOKKSUND
Tom Olav Abrahamsen	Tangengata 10	3300	Hokksund
Pål Sundal Farstad	Linneaveien 13	3300	Hokksund
Kjell Roar Hæg	Markveien 25	3300	HOKKSUND
Jan Arild Rolfsen	Markveien 23	3300	Hokksund
Svein Arne Lie	Markveien 21	3300	Hokksund
Rune Sandberg Engelién	Vestre Nøstegate 51	3300	Hokksund
Åge Vidar Kristoffersen	Nøstetangen 2	3300	Hokksund
DRAMMEN KOMMUNE	Postboks 7500	3008	DRAMMEN
FAGRÅD FOR YTRE OSLOFJORD	c/o Lier kommune Postboks 205	3401	LIER
LIER KOMMUNE	Postboks 205	3401	LIER
Sigrunn Sundal	Terrassen 14	3300	Hokksund

Heidi Marhaug Sauar	Kirsebærstien 10	3302	Hokksund
Bjørn Egil Kristoffersen	Nøstetangen 5	3300	Hokksund
Dagfinn Midtskogen	Terrassen 11	3300	Hokksund
Liv Aud Midtskogen	Terrassen 11	3300	Hokksund
Helge Lorang Grøslund	Østre Nøstegate 24	3300	Hokksund
Martin Hølen	Linneaveien 19	3300	HOKKSUND
Ståle Ask	Bråtebakken 12	3302	Hokksund
Margareta Zofia Jorkstam	Postboks 271, Tangengata 9	3300	HOKKSUND
Ragnhild Skretteberg	Postboks 56, Østre Nøstegate 15	3300	HOKKSUND
Britt-Live H Sveaas	Vestre Nøstegate 35 B	3300	Hokksund
Tove Nelly Woldstad	Vestre Nøstegate 35 A	3300	Hokksund
Ellen Åslaug Aaby	Nøstetangen 1 B	3300	Hokksund
NATURVERNFORBUNDET I BUSKERUD	Snippøra 25	3050	MJØNDALEN
Tone Leander	Østre Nøstegate 18	3300	Hokksund
Aud Lise Flata	Østre Nøstegate 20	3300	Hokksund
Seyed Mohsen Zivari	Sementveien 59	3300	Hokksund
FRELSESARMEENS EIENDOMMER AS	Postboks 6866 St Olavspl	0130	OSLO
Kjersti Røraas	Påls plass 25 B	3300	Hokksund
Aasne Nicoline Marhaug	Østre Nøstegate 28	3300	Hokksund
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Vladislav Britanov	Nøstetangen 1 A	3300	Hokksund
Gerd Elisabeth Sundal Farstad	Linneaveien 13	3300	HOKKSUND
May B Sandberg Engelién	Vestre Nøstegate 51	3300	Hokksund
BUSKERUD BONDE- OG SMÅBRUKARLAG	c/o Ketil Jørstad	1340	SKUI
	Niskinnveien 47		
Drammenselva vannområde v/Ida Steffensen			
Fagråd for Ytre Oslofjord			
Nedre Eiker laksegruppe			
Buskerud bondelag			

Tillatelse etter forurensningsloven for Øvre Eiker kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Drammen tettbebyggelse

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11, jf. forurensningsforskriften § 14-4. Vilkårene er satt i medhold av forurensningsloven § 16, § 22 og § 40.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fra uttrekk av Vann-Nett og Naturbase datert 30.08.2023, opplysninger fremkommet i søknad av 10.01.2023 og andre opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden.

Dette tillatelsesdokumentet erstatter tidligere tillatelsesdokumenter. Krav om overvåking etter vannforskriften i denne tillatelsens punkt 8.3, erstatter krav i tidligere *Vedtak om endrede krav til resipientovervåking ved større avløpsanlegg i Buskerud* datert 11.09.2017, samt *Vedtak om krav om overvåking av miljøgifter i resipienter ved større renseanlegg* datert 04.12.2017.

Informasjon fra enhetsregisteret:

Navn på ansvarlig enhet: ØVRE EIKER KOMMUNE AVLØP
Organisasjonsnummer: 988359076
Postadresse: Postboks 76, 3301 Hokksund

Informasjon om virksomheten fra Statsforvalterens database:

Tettbebyggelse: Hokksund tettbebyggelse	
Anleggsnavn: Hokksund avløpsanlegg	
Anleggsnr. og anleggsaktivitet: 3048.0031.01 – Avløpsnett og -rensing	
Kommune: Øvre Eiker	Fylke: Viken
Lokalisering (UTM): sone 32, øst: 551420, nord: 6626075	
Lokalisering, adresse og gbnr: Loe bruk, 3300 Hokksund, gbnr. 17/11	
Næringskode og bransje: 37.000 Oppsamling og behandling av avløpsvann	
Hovedkategori IED*: -	
IED-kode: ikke omfattet	

* IED (industriutslippsdirektivet) er gjennomført i norsk rett ved forurensningsforskriften av 1. juni 2004 nr. 931, kap. 36.

Tillatelsesnummer: 2023.1071.T		Arkivreferanse: 2021/26360
Tillatelse første gang gitt: 21.12.2023	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:

Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef	Anne Helene Grini rådgiver
--------------------------------------	-------------------------------

Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	saksbeh. og saksnr.	Beskrivelse av endring
00	13.03.2002	Knut A. Moum, 02/2084	Tillatelse ble gitt (tillatelsesnr. 2002.0106.T)
01	02.05.2013	Håkon Dalen, 2013/839	Vedtak om endrede krav til resipientovervåking ved større avløpsanlegg i Buskerud
00	21.12.2023	Anne Helene Grini, 2021/26360	Ny tillatelse gitt (tillatelsesnr. 2023.1071.T). Tillatelsen erstatter tidligere tillatelse gitt 13.03.2002 (tillatelsesnr. 2002.0106.T)

Innhold

1	Tillatelsens rammer.....	5
1.1	Tillatelsen omfatter	5
2	Generelle vilkår	7
2.1	Utslippsbegrensninger.....	7
2.2	Plikt til å overholde grenseverdier	7
2.3	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	7
2.4	Plikt til forebyggende vedlikehold	7
2.5	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	8
2.6	Plikt til internkontroll	8
2.6.1	Krav om miljørisikovurdering.....	8
2.7	Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet	9
2.8	Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning.....	10
2.9	Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg.....	10
3	Utslipp til vann.....	10
3.1	Krav til avløpsnett	10
3.1.1	Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann	10
3.1.2	Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett	10
3.1.3	Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett	11
3.1.4	Krav til utslipp via overløp	11
3.1.5	Krav til virkningsgrad for avløpsnett	11
3.2	Krav til rensing av avløpsvann	12
3.2.1	Generelt	12
3.2.2	Oversikt over avløpsrenseanlegg	12
3.2.3	Rensekrav og dokumentasjonskrav for det enkelte avløpsrenseanlegg.....	13
3.2.4	Utslippspunkt for avløpsrenseanlegg og overløp.....	14
3.2.5	Påslipp.....	15
4	Utslipp til luft.....	16
4.1	Generelt.....	16
4.2	Lukt fra punktkilder.....	16
4.3	Klimagassregnskap og utslipp av klimagasser	16
5	Støy	16
6	Avfall og avløpsslam.....	17
6.1	Generelle krav til avfall	17
6.2	Håndtering av avløpsslam.....	17
6.3	Påslipp av rejektivann.....	18

7	Akutt forurensning – forebyggende tiltak, varsling og beredskap	18
7.1	Forebyggende tiltak	18
7.2	Beredskapsanalyse	18
7.3	Beredskapsplan	18
7.4	Beredskapsetablering	18
7.5	Øving av beredskap	19
7.6	Varsling av akutt forurensning	19
8	Utslippskontroll, resipientundersøkelser og overvåkning	19
8.1	Krav om måleprogram	19
8.2	Overvåking etter forurensningsforskriften	20
8.3	Overvåking etter vannforskriften	20
8.4	Rapportering av overvåkingsresultater	21
8.5	Registrering i Vannmiljø	21
9	Energi	21
9.1	Energistyringssystem	21
9.2	Utnyttelse av overskuddsenergi	22
10	Substitusjon av kjemikalier og råstoffer	22
11	Krav til rapportering	22
11.1	Årlig egenkontrollrapportering	22
11.2	Årsrapport	22
12	Nedleggelse, ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg	23
13	Tilsyn	24
	Vedlegg 1: Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen	24

1 Tillatelsens rammer

1.1 Tillatelsen omfatter

Tillatelsen gjelder all transport, behandling og utslipp av avløpsvann fra Øvre Eiker kommunes del av Drammen tettbebyggelse. Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført avløpsmengde tilsvarende **inntil 30 000 BOF personekvivalenter (pe)** fra del av Drammen tettbebyggelse i maksuke.

Det samlede utslippet omfatter disse avløpsrenseanleggene:

- Hokksund avløpsrenseanlegg, 30 000 pe BOF₅

Alle tettbebyggelser som er tilknyttet samme avløpsrenseanlegg, også tettbebyggelser i andre kommuner, regnes som én tettbebyggelse i henhold til forurensningsforskriften kapittel 11, § 11-3 bokstav k, andre ledd.

Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse (areal) og utslippsstørrelse (BOF₅ pe beregnet etter NS 9426¹). Ved utbygging av kommunens infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som medfører økte utslipp fra tettbebyggelsen, skal tettbebyggelsens geografiske utbredelse og utslippsstørrelse oppdateres.

Kommunen plikter å sørge for at det er samsvar mellom rensekapasitet og størrelsen på potensielt utslipp (BOF₅ pe) av avløpsvann i maksuke fra tettbebyggelsen før slike endringer som nevnt over realiseres. Det er ikke tillatt å overskride det faktiske utslippet i BOF₅ pe utover tillatelsens ramme. Ved langvarige overskridelser plikter kommunen å utarbeide en tiltaksplan for å redusere konsekvensene av dette på kort og lang sikt. Ved permanente utvidelser, må kommunen søke Statsforvalteren om en endring av tillatelsen.

Kravene i denne tillatelsen tar utgangspunkt i kommunens beregnede, potensielle utslipp etter NS 9426, og basert på kunnskap om antallet fastboende og ikke-fastboende personer, industri med påslipp til avløpsnett og eventuelle andre kilder som vil påvirke mengden og sammensetningen av kommunalt avløpsvann som oppstår.

¹ Med kommunens beregnede potensielle utslipp, menes den maksimale, gjennomsnittlige ukesebelastning i BOF₅ (pe) til det avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning. Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og 10 år fram i tid.

Tabell 1.1.1 Beregningene gjengis her for å unngå tvil om hvilke utslippsforhold som lå til grunn da tillatelsen ble gitt:

Kilde	Beregnet BOF ₅ (pe) i 2021	Beregnet BOF ₅ (pe) i 2031	Beregnet BOF ₅ (pe) i 2041
Fast bosatte	+ 14 371	+ 16 066	+ 17 382
Sysselsatte som pendler ut fra tettbebyggelsen	- 1 298	- 1 451	- 1 569
Sysselsatte som pendler inn til tettbebyggelsen	+ 621	+ 695	+ 751
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (med eget vaskeri)	+ 144	+ 144	+ 144
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (uten vaskeri)	+ 60	+ 60	+ 60
Elever som pendler inn til tettbebyggelsen	+ 95	+ 145	+ 111
Elever som pendler ut fra tettbebyggelsen	-10		
Buskerud folkehøyskole	+ 18	+ 18	+ 18
Hotell	+ 59	+ 59	+ 59
Camping	+ 46	+ 46	+ 46
Cafe, bakeri og andre spisesteder	-	-	-
Forsamlingslokaler	-	-	-
Hytter	0	0	0
SUM ekskl. septik/slam	14 107	15 782	17 003
SUM inkl. septik/slam	18 607	20 382	21 703
Angi ukenr. for uke valgt som uke med maksimal utslipp som er lagt til grunn i beregningene i tabell 1.1.1	Vanlig arbeidsuke		

Samarbeid mellom kommuner innenfor samme tettbebyggelse om håndtering av avløpsvann forutsettes formalisert gjennom privatrettslige avtaler.

Denne tillatelsen omfatter de avløpsrenseanlegg som framgår av punkt 3.2.2 og utslippspunkter slik de er opplistet i punkt 3.2.4. Tillatelsen omfatter også mottak av septikslam fra Øvre Eiker kommune (se definisjonen av septikslam i *vedlegg 1*).

Avløpsdirektivet er under revidering og kan føre til endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Kravene til overvåking i denne tillatelsen er tilpasset behovet for samordnet overvåking etter vannforskriften.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning for organisk belastning og eutrofisituasjonen i resipienten er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens punkt 3 til 5. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider, jf. vilkår 3.2.3, og innenfor de rammer som følger av forurensningsforskriftens § 14-13. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra det totale avløpssystemet, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter kommunen å redusere utslipp så langt det er mulig uten urimelige kostnader.

Det totale avløpssystemet skal drives, vedlikeholdes og fornyes i et langsiktig perspektiv, slik at forventet funksjon og ytelse opprettholdes og er stabil til tross for variasjoner i belastning og klimaforhold.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal kommunen sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.5 Tiltakspålit ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter kommunen å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Kommunen skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Oslo og Viken om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Med forurensningsmessig betydning menes unormale tilførsler av forurensninger til avløpsrensaneanlegget som kan få konsekvenser for overholdelse av utslippskrav eller slamhåndtering. Akutt forurensning skal i tillegg varsles, jf. krav fastsatt i punkt 7 i denne tillatelsen.

2.6 Plikt til internkontroll

Kommunen plikter å etablere internkontroll for sin avløpsvirksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven³ og relevante forskrifter til disse lovene, der særlig forurensningsforskriften kap. 11 og 14 legger rammer for kommunens avløpsvirksomhet. Kommunen plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Kommunen plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Punkt 2.6.1 beskriver konkrete krav til innholdet i en miljørisikovurdering, både med hensyn til *akutt* forurensning og risiko for annen ulovlig forurensning.

2.6.1 Krav om miljørisikovurdering

Kommunen skal ha en oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet som denne tillatelsen omfatter. Dette innebærer en risikovurdering av forhold knyttet til avløpssystemet som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp/farer for forurensning.

Denne miljørisikovurderingen skal som et minimum legge vekt på:

- Påslipp etter kapittel 15 og 15A
- Kritiske punkter på avløpsnett
- Kritiske punkter på avløpsrensaneanlegg
- Utslipp til sårbar resipient
- Utslipp av farlige stoffer
- Områder med mulige brukerkonflikter
- Hvordan det totale avløpssystemet blir påvirket av klimaendringer
- Angi risiko og risikoreduserende tiltak i prioritert rekkefølge
- Vannforskriftens § 4 og mål om god kjemisk og økologisk tilstand i vannforekomstene

På grunnlag av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer for skadelige hendelser som følge av utslipp, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

³ Lov av 11.06.1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)

risikonivå. Både konsekvensreducerende og sannsynlighetsreducerende tiltak skal vurderes. Hvert tiltak skal være knyttet til en ansvarlig person/stilling, og tiltaket skal ha en frist for gjennomføring. Dette skal dokumenteres skriftlig i en tiltaksplan som inngår i virksomhetens internkontrollsystem.

Miljøriskovurderingen og tilhørende tiltaksplan skal evalueres minst én gang per år og skal oppdateres etter hvert som tiltak er gjennomført og kunnskapsgrunnlaget endrer seg. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig. Det skal foreligge en skriftlig rutine for gjennomføring av miljørisikovurderinger, herunder kriterier for oppdatering.

Miljøriskovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede avløpsplanen og beredskapsplanen (se punkt 2.7 og punkt 7.3).

2.7 Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet

Kommunen skal sørge for å identifisere behovet for vedlikehold, fornyelse og utbygging av avløpsnett, pumpestasjoner og avløpsrenseanlegg for kommunalt avløpsvann og overvann både på kort og lang sikt. Kommunen plikter videre å sette av tilstrekkelig med ressurser, både økonomiske og personressurser, slik at identifiserte behov for tiltak og øvrige krav i denne tillatelsen kan gjennomføres planmessig og over tid. Hvordan kommunen skal løse dette i praksis innenfor fastsatte frister, skal dokumenteres overfor Statsforvalteren i Oslo og Viken på forespørsel.

Gjennom en overordnet avløpsplan skal kommunen se tiltak, mål og prioriteringer i sammenheng med øvrig planlegging i kommunen. Avløpsplanen skal resultere i utarbeidelse av konkrete tiltak. Det skal tydelig framgå hvilke tiltak som skal gjennomføres innenfor gjeldende og kommende økonomiplanperiode.

Kommunen skal på bakgrunn av en årlig vurdering av hvordan kravene i denne tillatelsen og forurensningsforskriften kapittel 14 er fulgt opp, vurdere behov for nye tiltak og endringer i prioriteringene. Som en del av den årlige vurderingen, skal kommunen vurdere om etablert behandlingsskapasitet for kommunalt avløpsvann står i forhold til beregnet potensielt utslipp fra tettbebyggelsen og med vedtatte planer om utbygging. Dette for å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingsskapasitet for avløpsvann er tilpasset kommunens planer for ny utbygging av bolig- eller hytteområder eller aktuell næringsvirksomhet⁴.

Dersom vurderingen viser at behandlingsskapasiteten ikke er tilstrekkelig, skal kommunen presentere konkrete tiltak for å øke behandlingsskapasiteten og sikre fremtidig finansiering innen utbyggingen gjennomføres.

⁴ Med aktuell næringsvirksomhet menes næringsvirksomhet som vil innebære økt belastning av kommunens oppsamlings- og behandlingsskapasitet for avløpsvann, som påslipp fra hotellvirksomhet og næringsmiddelindustri.

2.8 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning

Kommunen skal ha kjennskap til og kunne dokumentere skriftlig i hvilken grad avløpsrenseanlegg, avløpsnett og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke vannmiljøet, sårbare naturtyper eller områder som brukes av sårbare arter.

Det må utvises særlig aktsomhet ved planlegging av nye ledningstraséer og ved graving eller andre aktiviteter som kan påvirke naturmangfoldet. Kommunen må gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser som kan gjelde for slik aktivitet.

2.9 Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Om avløpsrenseanlegg planlegges lagt ned eller stanset for en periode grunnet ombygging eller utbedring, skal kommunen gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning. Aktiviteter som kan medføre fare for økt forurensning utover det som er tillatt i denne tillatelsen, og som kan medføre at rensekrav ikke overholdes, kan ikke startes før Statsforvalteren i Oslo og Viken har gitt midlertidig unntak fra gjeldende rensekrav. Søknader om unntak fra gjeldende rensekrav må derfor sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken i god tid.

3 Utslipp til vann

3.1 Krav til avløpsnett

3.1.1 Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann

Avløpsvannet fra nye bygninger skal knyttes til offentlig avløpsnett, jf. § 27-2 i plan- og bygningsloven.

Kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for trinnvis økt tilknytning for eksisterende områder der tilknytningsgraden per i dag er lavere enn 98 %⁵. Planen for trinnvis tilknytning skal inngå i kommunens overordnede avløpsplan.

Kommunen skal til enhver tid ha oversikt over utbygginger og tilkoblinger som medfører endring av tettbebyggelsens samlede utbredelse og størrelse (pe).

Kommunen må holde seg oppdatert på ny avløpsteknologi og ta i bruk beste tilgjengelige teknikker for å begrense utslipp.

3.1.2 Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett

Kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett med kummer, pumpestasjoner m.v. Tiltaksplanen skal vise det årlige, gjennomsnittlige behovet for fornyelse av spillvannsførende ledningsnett, og hvilke kriterier som er lagt til grunn for fornyelse. Tiltaksplanen skal være sammenhengende og skal minst omfatte de neste 5 årene.

⁵ Basert på nasjonale mål for vann og helse, vedtatt av regjeringen 22.05.2014, som sier at det skal være minst 98 % tilknytningsgrad innen et område som kommunen har definert som et rensedistrikt til et bestemt avløpsrenseanlegg.

Kommunens ledningsdatabase skal oppdateres kontinuerlig etter hvert som avløpsnettets fornyes.

3.1.3 Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett

Kommunen skal lage en tiltaksplan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnettets. Planen skal beskrive konkrete tiltak for trinnvis separering av avløpsnettets for overvann og sanitært avløpsvann.

I områder hvor det separate overvannsnettets mottar forurenset overvann, skal behovet for rensing vurderes og dokumenteres.

Utslipp av sanitært avløpsvann via overvannsnettets er ikke tillatt.

3.1.4 Krav til utslipp via overløp

Kommunen skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp til resipient fra det totale avløpssystemet. Utslipp via overløp skal ikke føre til forsøpling.

Utslipp av urensset avløpsvann er uønsket, og fra og med 01.01.2031 skal den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke være over 2 %.

Kommunen skal som del av den overordnede avløpsplanen inkludere en tiltaksplan for å redusere driftsoverløp og vurdere behovet for å etablere fordrøyningsbasseng eller andre avbøtende tiltak, jf. punkt 2.7. Det skal særlig tas hensyn til behovet for å redusere utslipp til sårbare resipienter og resipienter brukt til bading m.m. hvor utslippene kan representere en miljø- eller helsefare.

Driftstid for alle overløp skal registreres. Alle overløp skal måles fra og med 01.01.2026. Utslipp fra mindre overløp kan beregnes hvis en miljørisikovurdering dokumenterer at overløpet er av mindre miljømessig betydning. Dette skal inngå i årsrapporteringen til Statsforvalteren, jf. punkt 11.

Alle utslipp via nødoverløp skal registreres særskilt og håndteres som en avvikssituasjon. Kommunen skal ha et overvåkings- og beredskapssystem som sikrer at nødoverløp straks oppdages og utbedres innen 24 timer. Rutiner for dette skal framgå av kommunens internkontrollrutiner og beredskapstiltak.

Planlagt stans i pumpestasjoner skal i utgangspunktet ikke gi overløpsdrift. I de tilfeller dette likevel kan bli nødvendig skal Statsforvalteren i Oslo og Viken varsles i god tid på forhånd slik at søknadsplikt etter forurensningsloven kan vurderes.

3.1.5 Krav til virkningsgrad for avløpsnettets

Kommunen skal kontinuerlig gjennomføre planlagte tiltak for å redusere lekkasjer av urensset avløpsvann fra avløpsnettets.

Virkningsgraden til avløpsnett, det vil si hvor stor andel av vannmengden *eller* forurensningsmengden som når fram til avløpsrenseanlegget sammenliknet med det som oppstår, skal dokumenteres og være tilgjengelig for Statsforvalteren ved forespørsel. Dette skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier for mindre omfattende overløpsutslipp, jf. punkt 3.1.4. I tillegg skal andre ulike kilder til tap beregnes eller vurderes kvalitativt.

Utslipp på grunn av feil på avløpsnett, stans i pumpestasjoner og liknende skal ikke redusere virkningsgraden i avløpsnett med mer enn 5 % fram til 31. desember 2028 og deretter maksimalt 3 % over året.

3.2 Krav til rensing av avløpsvann

3.2.1 Generelt

Alt avløpsvann som er medregnet i tettbebyggelsens utslippstørrelse, skal behandles slik at samme minimumskrav til rensing oppfylles, uavhengig av avløpsrenseanleggenes dimensjonerende kapasitet og teknologi. Dette gjelder for utslipp over 50 pe, også fra private avløpsrenseanlegg som ikke er tilknyttet kommunalt avløpsnett. Kontrollkravene skal imidlertid være tilpasset det enkelte anlegg.

I tillegg kan det enkelte avløpsrenseanlegg ha tilleggskrav eller skjerpede krav satt av hensyn til resipienten og bruken av denne, jf. vilkår 3.2.3.

Det skal settes av areal til eventuell utvidelse som følge av framtidige nye renskrav eller behov for økt kapasitet.

Alle eksisterende avløpsrenseanlegg med utslipp over 50 pe i Øvre Eiker kommunes del av Drammen tettbebyggelse skal minst oppfylle kravene i forurensningsforskriften og i denne tillatelsen.

Avløpsrenseanlegg som tidligere har vært regulert etter kapittel 13 i forurensningsforskriften, skal oppfylle de samme renskravene innen 7 år etter at overgangen til kapittel 14 fant sted.

3.2.2 Oversikt over avløpsrenseanlegg

Avløpsrenseanlegg innenfor kommunens del av tettbebyggelsen og som omfattes av denne tillatelsen, framgår av tabell 3.2.2.1.

Oversikten gir også informasjon om forventet belastning og dimensjonerende kapasitet i BOF₅ (pe) og forventet hydraulisk kapasitet. Oversikten viser også type rensprosess etablert ved det enkelte anlegg og vedtatte endringer⁶.

⁶ Her tenkes det på anlegg eller utslippspunkt som kommunen har besluttet skal saneres på et bestemt tidspunkt og hvor avløpsvannet deretter skal overføres til et nytt anlegg som normalt også er angitt i tabellen.

Tabell 3.2.2.1: Oversikt over avløpsrenseanlegg innenfor kommunens del av tettbebyggelsen

Navn på avløpsrenseanlegg	Tilført belastning inn i BOF ₅ (pe) i 2050	Dimensjonerende kapasitet i BOF ₅ (pe) i 2050	Hydraulisk kapasitet (m ³ per time) i 2050	Renseprosess
Hokksund avløpsrenseanlegg	30 000	30 000	630 m ³ /h	Biologisk-kjemisk og nitrogenrensetrinn

Avløpsrenseanleggene skal utformes slik at kravene i forurensningsforskriften kapittel 14 og kravene i denne tillatelsen kan overholdes.

3.2.3 Rensekrav og dokumentasjonskrav for det enkelte avløpsrenseanlegg

Generelt om dokumentasjonskrav

Utslippsparametere og tilhørende grenseverdier, samt minimum antall prøver og midlingstid, er satt i tabell 3.2.3.1 under. Avlastning fra overløp på avløpsrenseanlegget er inkludert i rensekravene.

Prøver av KOF_{CR} og BOF₅ må minst etterkomme enten krav til konsentrasjon eller renseeffekt.

Utslipp via overløp (både driftsoverløp og nødoverløp) ved avløpsrenseanlegget skal regnes med i rensegraden for anlegget.

Dersom utslippet er overskredet med 100 % av det rensekravene sier, skal kommunen varsle Statsforvalteren i Oslo og Viken.

3.2.3.1 Hokksund avløpsrenseanlegg

Tabell 3.2.3.1: Utslippsparametere, rensekrav, prøvetaking og maksimalt årlig utslipp

Utslippsparameter	Krav	Prøvetype og -frekvens	Maksimalt årlig utslipp inkludert overløp*
Total fosfor (tot-P)	Minst 95 % reduksjon fra dags dato. Renseeffekt beregnes som årlig middelvei.	36 ukeblandprøver eller 52 døgnblandprøver per år.	500 kg frem til 01.06.2026. 544 kg fra og med 01.06.2026 til 01.01.2031. 579 kg fra og med 01.01.2031.

Total nitrogen (tot-N)	Minst 80 % reduksjon fra og med 01.06.2026.	36 ukeblandprøver eller 52 døgnblandprøver per år.	14,5 tonn fra og med 01.06.2026 til 01.01.2031. 15,4 tonn fra og med 01.01.2031.
Biologisk oksygenforbruk (BOF ₅)	Minst 70 % reduksjon eller at utslippkonsentrasjonen ikke overstiger 25 mg O ₂ /l frem til 01.06.2026. Deretter minst 80 % reduksjon eller at utslippkonsentrasjonen ikke overstiger 25 mg O ₂ /l.	52 døgnblandprøver per år. Minst 47 av 52 døgnblandprøver må overholde krav.	100 tonn frem til 01.06.2026. 36,3 tonn fra og med 01.06.2026 til 01.01.2031. 38,6 tonn fra og med 01.01.2031.
Kjemisk oksygenforbruk (KOF _{CR})	Minst 75 % reduksjon eller at utslippkonsentrasjonen ikke overstiger 125 mg O ₂ /l frem til 01.06.2026. Deretter minst 85 % reduksjon eller at utslippkonsentrasjonen ikke overstiger 125 mg O ₂ /l.	52 døgnblandprøver per år. Minst 47 av 52 døgnblandprøver må overholde krav.	167 tonn frem til 01.06.2026. 72,6 tonn fra og med 01.06.2026 til 01.01.2031. 77,2 tonn fra og med 01.01.2031.
E. coli	Overvåking av utslipp frem til 01.06.2026. Maksimalt utslipp av 500 E. coli/100ml fra og med 01.06.2026.	Annenhver uke tas en øyeblikksprøve. Prøvetaking skal utføres fra 1.mai til 31.oktober hvert år.	
Tungmetaller	Utløpsmengder og konsentrasjoner av: As, Cr, Cu, Ni, Zn, Pb, Cd og Hg	6 inn- og utløpsprøver per år. Prøvene skal tas som ukeblandprøver.	Fra dags dato.

* Ved fastsettelse av restutslippsgrenser har Statsforvalteren lagt til grunn en belastning på 15 219 pe, 16 567 pe og 17 625 pe, og en årsmidlet rensegrad på 95 % for fosfor og 90 % for BOF₅ og KOF_{CR} (70 % for BOF₅ og 75 % for KOF_{CR} frem til 01.06.2026). Pe-verdiene tilsvarer forventet gjennomsnittsbetlastning på avløpsrenseanlegget i henholdsvis 2026, 2031 og 2035.

3.2.4 Utslippspunkt for avløpsrenseanlegg og overløp

Renset avløpsvann skal føres ut i resipient på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig, og slik at brukerinteresser ikke påvirkes.

Utlegging av utslippsledning eller lignende tiltak som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i kommunens sjøområde, krever tillatelse av den kommune der tiltaket skal settes i verk, jf. havne- og farvannsloven⁷.

Tabell 3.2.4.1 Utslippspunkt for Hokksund avløpsrenseanlegg

Utslippspunktets navn	Koordinater øst (UTM sone 32)	Koordinater nord (UTM sone 32)	Avstand fra land ⁸ + navn på resipient	Dybde
Utslippspunkt for rensed avløpsvann fra Hokksund avløpsrenseanlegg	551569	6626216	ca. 26 meter, Drammenselva Hellefoss til Drammen	2,82 meter

Tabell 3.2.4.2 Utslippspunkt for overløp ved Hokksund avløpsrenseanlegg

Utslippspunktets navn	Koordinater øst (UTM sone 32)	Koordinater nord (UTM sone 32)	Avstand fra land ⁹ + navn på resipient	Dybde
Utslippspunkt for overløp ved Hokksund avløpsrenseanlegg	551569	6626216	ca. 26 meter, Drammenselva Hellefoss til Drammen	2,82 meter

3.2.5 Påslipp

Påslipp til kommunalt avløpsnett skal ikke redusere muligheten for å overholde utslipps- og renskrav satt i denne tillatelsen eller forurensningsforskriften eller redusere muligheten for å utnytte avløpsslammet iht. gjødselvereforskriftens krav.

Kommunen skal ha oversikt over alle virksomheter som kan utgjøre en risiko for det kommunale avløpssystemet, jf. forurensningsforskriftens § 15A-4, og følge opp disse gjennom påleggskrav og tiltak.

⁷ Jf. lov om havner og farvann av 17.04.2009 nr. 19 § 27

⁸ Avstanden fra land regnes som horisontal avstand fra strandkanten ved middelvannstand

⁹ Avstanden fra land regnes som horisontal avstand fra strandkanten ved middelvannstand

4 Utslipp til luft

4.1 Generelt

Lukt skal være en driftsparameter for det totale avløpssystemet. Dette for å sikre at lukt fra pumpestasjoner, overløp, kummer og eventuelle luftenretninger ikke er til vesentlig sjenanse for naboer og brukere av nærområdet.

Kommunen skal ha oversikt over kilder og vurdere behovet for tiltak og eventuelt effekten av gjennomførte luktreduerende tiltak.

Før bygging av nye anlegg, komponenter (pumpestasjoner, kummer og utearealer og ledninger) må kommunen vurdere mulige kilder til lukt og om nærhet til bebyggelse, ferdsel eller terrengforhold kan skape luktkonflikter.

Kommunen skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt. Systemet skal være en del av internkontrollen.

4.2 Lukt fra punktkilder

Punktutslipp for avgasser skal håndteres slik at luktulempe forebygges effektivt.

Beregnet luktinnhold fra slike kilder ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager mv. skal ikke overstige 1 ouE/m^3 som maksimal månedlig 99 prosent timefraktal.

4.3 Klimagassregnskap og utslipp av klimagasser

Utslipp av klimagasser fra drift av det totale avløpssystemet skal holdes på et så lavt nivå som mulig. Virksomheten skal utarbeide klimagassregnskap årlig.

5 Støy

Avløpsvirksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride grensene i tabell 5.1. Grensene skal måles eller beregnes med frittfeltsverdi ved den mest støyutsatte fasaden.

Tabell 5.1 Støygrenser

Dag (kl. 07-19) LpAekv12h	Kveld (kl.19-23) LpAekv4h	Natt (kl. 23-07) LpAekv8h	Søn-/hellig- dager (kl. 07-23) LpAeq16h	Natt (kl. 23-07) LA1*
55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)	50 dB(A)	60 dB(A)

*LA1 er et statistisk maksimalnivå, uttrykt som det støynivået som overskrides i 1 % av tiden i situasjoner der maksimalnivåhendelsene forårsakes av mange typer kilder, og antall hendelser ikke er entydige eller

grupperbare. L_{pAeqT} er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir midlingstiden antall timer.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære driften av avløpsrenseanlegg, inkludert intern transport på område til anleggene og lossing/lasting av råvare, slam etc. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport er likevel ikke omfattet av grensene.

6 Avfall og avløpsslam

6.1 Generelle krav til avfall

Kommunen plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Kommunen plikter å sørge for at all håndtering av avfall, inkludert farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften¹⁰.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal leveres til lovlig avfallsmottak. Ved evt. bruk av biofilmbærere må det sikres at plastmedium ikke blir spredd til miljøet.

6.2 Håndtering av avløpsslam

Med avløpsslam menes den faste fraksjonen som felles ut ved renseprosesser i avløpsrenseanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant (se definisjon av avløpsslam i *vedlegg 1*).

Kommunen skal ha oversikt over hvilke mengder råslam som oppstår i det enkelte avløpsrenseanlegg, slamkvalitet og videre håndtering. Dette skal inngå i egenkontrollrapporteringen for avløpsrenseanlegg, se punkt 11.1.

Det tillates mottak av septik/eksternslam tilsvarende 4 700 pe per år fra slamavskillere og minirensesanlegg innenfor Øvre Eiker kommune. Det tillates ikke behandling av avløpsslam eller septikslam ved Hokksund avløpsrenseanlegg. Alt slam skal forbehandles slik at det blir egnet for transport til behandlingsanlegg og leveres til godkjent behandlingsanlegg med tillatelse etter forurensningsloven.

Avløpsslam som ikke overholder kravene i gjødselvereforskriften¹¹ og dermed ikke er egnet for bruk, skal leveres til godkjent mottaksanlegg for avfall og ikke blandes sammen med annet avløpsslam.

Ved prøvetaking av slammet skal anerkjente metoder for å oppnå representative prøver benyttes.

¹⁰ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

¹¹ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav av 4.7.2003, nr 951

Statsforvalteren kan pålegge kommunen å delta i kartlegging for å dokumentere nivåer av miljøgifter i slam.

6.3 Påslipp av rejektivann

Hovedregelen er at rejektivann fra internt slam skal slippes på etter prøvetakingspunktet, mens rejektivann fra eksternt slam skal slippes på før. Dersom rejektivannet stammer fra en blanding av internt og eksternt slam, skal dette slippes på etter prøvetakingspunktet.

7 Akutt forurensning – forebyggende tiltak, varsling og beredskap

7.1 Forebyggende tiltak

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter kommunen å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Kommunen plikter i tillegg å ha en plan for en trinnvis og systematisk gjennomføring av risikoreduserende tiltak avdekket i miljørisikovurderingen, jf. vilkår 2.6.1.

7.2 Beredskapsanalyse

Med grunnlag i miljørisikovurderingen skal kommunen utarbeide en beredskapsanalyse for den eventuelle restrisiko som gjenstår etter at forebyggende tiltak er iverksatt. For hver av hendelsene som er identifisert i miljørisikoanalysen skal kommunen utarbeide og begrunne:

- organisering av beredskapen
- nødvendig beredskapsutstyr
- nødvendig mannskap
- responstid

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til risiko for akutt forurensning.

7.3 Beredskapsplan

Miljørisikovurdering, beredskapsanalyse, forebyggende tiltak og beredskapsetablering skal dokumenteres i en beredskapsplan som er en del av kommunens internkontrolldokumentasjon.

Beredskapsplanen skal som et minimum beskrive den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr og angi innsatsplaner for dimensjonerende scenarier.

Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne fremvises ved behov.

7.4 Beredskapsetablering

Basert på beredskapsplanen skal det etableres en beredskapsorganisasjon med mannskap og nødvendig utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for de potensielle hendelsene som er vurdert å utgjøre størst miljørisiko.

7.5 Øving av beredskap

Det skal utarbeides en plan for å øve på beredskapen, og det skal gjennomføres øvelse minst én gang pr. år. Det skal utarbeides klare mål for øvelsen, inkludert mål for responstid. Øvelsen skal dokumenteres i rapporter, med eventuelle anbefalinger om forbedringer. Hvordan eventuelle anbefalinger om forbedringer er fulgt opp, skal være dokumentert i internkontrollen.

7.6 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Internkontrollen skal beskrive kartlegging og vurdering av risiko for akutt forurensning og annen uønsket påvirkning av ytre miljø. Kommunen skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Oslo og Viken om:

- Akutt forurensning på grunn av driftsstans som skyldes uhell eller langvarig strømbrudd
- Unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning
- Utslippskonsentrasjon på mer enn det dobbelte av gjeldende krav for en prøve der prøvetaking og analyse er utført, jf. forurensningsforskriften §§ 14-11, 14-12 og 14-14.

Kommunen kan finne skjema for varsling av akutt forurensning på Statsforvalteren sine nettsider: <https://www.statsforvalteren.no/nb/oslo-og-viken/skjema-og-tjenester/>

8 Utslippskontroll, resipientundersøkelser og overvåkning

8.1 Krav om måleprogram

Kommunen skal, som en del av sin internkontroll ved det enkelte avløpsanlegg, utarbeide og holde oppdatert et måleprogram med oversikt over alle analyser og målinger av relevante drifts- og utslippsparametere tilpasset det enkelte anleggs størrelse, herunder utslipp til vann, grunn og luft. Måleprogrammet skal være en del av kommunens internkontroll og holdes oppdatert.

Måleprogrammet skal beskrive de forskjellige trinnene i målingene og begrunne valgte prøvetakingspunkter og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens).

Prøvetidspunktene skal velges slik at resultatene blir mest mulig representative for variasjoner i utslippene gjennom hele året ved normale driftsforhold. Måleprogrammene skal omfatte antatt maksuke for belastning for det enkelte anlegg og perioder med overløp. Minimums antall akkrediterte prøver skal være i samsvar med kravene i tabell 3.2.3.1 i tillatelsen, men antallet skal økes der dette er nødvendig for å ivareta kravet til representativitet. Dersom en prøve må utgå pga. unormale driftsforhold, skal dette kompenseres med at det tas en ny prøve på et senere tidspunkt.

Prøvene skal analyseres, jf. krav i forurensningsforskriften § 14-12. Analysene skal utføres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene etter NS-EN ISO/IEC 17025. Norske standarder skal benyttes så langt det er mulig. Dersom dette ikke finnes, kan internasjonal

standard eller annen metode benyttes så lenge metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.

Dersom kommunen ønsker å analysere på andre parametere enn BOF₅, KOF_{CR} og SS, må dette avklares med Statsforvalteren i forkant. Erstatningen forutsetter at det er påvist en høy statistisk korrelasjon mellom ønsket parameter og parameteren utslippskontrollen ønskes basert på.

8.2 Overvåking etter forurensningsforskriften

Kommunen skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra avløpsrenseanlegg og overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram. Overvåkingen skal være risikobasert og bidra til å avklare om resipienten skal registreres som følsom, normal eller mindre følsom, jf. forurensningsforskriften kapittel 11, vedlegg 1, punkt 1.1 og følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne.

Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 3 år og samordnes så langt det er mulig med overvåkingen etter vannforskriften.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mhp. målepunkter, elementer og frekvens. Statsforvalteren kan også pålegge strengere rensekrav.

8.3 Overvåking etter vannforskriften

Kommunen skal overvåke hvordan utslipp fra avløpsrenseanlegg og overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning, påvirker tilstanden i vannforekomsten og dokumentere om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås, jf. vannforskriften §§ 4 og 18. Overvåkingen skal gjennomføres i tråd med bestemmelsene i vannforskriften for tiltaksorientert overvåking § 18 og vedlegg V punkt 1.3, og vurderes etter klassifiseringssystemet for miljøtilstand i vann¹². Overvåkingen skal belyse påvirkning fra pågående og tidligere utslipp fra virksomheten. Overvåkingen skal belyse virksomhetens bidrag til samlet tilstand i vannforekomsten.

Kommunen skal benytte nødvendig fagekspertise og samarbeide med eventuelle andre forurenserne om å utarbeide et overvåkingsprogram for de resipientene som berøres av avløpsvann. Hvis det pågår annen overvåking i resipienten av andre aktører (eksempelvis vannområde), anbefales det at overvåkingene samordnes. Overvåkningsprogrammet skal årlig vurderes av fagkyndig, og ved behov oppdateres.

Overvåkingsprogrammet/-ene skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen Klassifisering av miljøtilstand i vann (02:2018). Overvåkingsprogrammet skal beskrive og begrunne hvilke biologiske og kjemiske kvalitetselementer/parametere som skal overvåkes, kvantifiseringsgrenser og intervall for prøvetaking. Plasseringen av prøvetakingspunkter og

¹² Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver

prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke matrikser (vann, biota, sediment) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også framgå og begrunnes i programmet. Det skal tas prøver både oppstrøms og nedstrøms anleggets utslippspunkt.

Overvåkingen skal gjennomføres av fagkyndig, uavhengig konsulent i henhold til overvåkingsprogrammet. Der det er hensiktsmessig kan selve prøvetakingen gjennomføres av kommunen selv i samråd med konsulenten. Dersom vurderingene viser at det er behov for tiltak av hensyn til resipient eller for å overholde kravene i denne tillatelsen, er kommunen også pliktig til så snart som praktisk mulig å utbedre forholdene.

Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 3 år med unntak av enkelte elementer hvor Statsforvalteren har gitt aksept for en utvidet frekvens. Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mhp. målepunkter, elementer og frekvens.

8.4 Rapportering av overvåkingsresultater

Resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften, jf. punkt 8.2, skal drøftes og konklusjoner om registreringen av resipienten som følsom, normal eller mindre følsom presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs årsrapportering, jf. punkt 11.2.

Vurdering av resultatene fra resipientundersøkelser etter vannforskriften, jf. 8.3, skal sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført, som del av årsrapportering, jf. punkt 11.2. Resultatene skal vurderes etter det til enhver tid gjeldende klassifiseringssystem for vann, gitt i vannforskriften og veiledningsmaterieell til forskriften.

8.5 Registrering i Vannmiljø

Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljø's importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

9 Energi

9.1 Energistyringssystem

Kommunen skal ha rutiner for regelmessig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av hele avløpsanlegget. Et energistyringssystem skal inngå i internkontrollen.

9.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Kommunen skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi internt og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt, med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig, begrenses av gitte konsesjoner eller medfører urimelige kostnader.

10 Substitusjon av kjemikalier og råstoffer

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes, herunder fellingskjemikalier og hjelpekoagulanter, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal kommunen dokumentere at den har gjennomført en risikovurdering av bruk og utslipp på bakgrunn av kjemikalienes egenskaper, mengder, utslippspunkt mm., jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Kommunen eller den ansvarlige for driften av avløpsrensaneanlegget plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av risiko for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Der bedre alternativer finnes, plikter kommunen å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.¹³

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket¹⁴ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

11 Krav til rapportering

11.1 Årlig egenkontrollrapportering

Kommunen skal rapportere avløpsdata til Miljødirektoratet innen 1. mars hvert år. Rapporteringen skal skje slik Miljødirektoratet legger til rette for.

11.2 Årsrapport

I tillegg til egenkontrollrapport skal kommunen årlig rapportere på det til enhver tid gjeldende skjema for årsrapport som man finner på Statsforvalteren sine nettsider:

<https://www.statsforvalteren.no/nb/oslo-og-viken/skjema-og-tjenester/>.

Årsrapporten skal vedlegges egenkontrollrapporten, jf. punkt 11.1.

¹³ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

¹⁴ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

Kommunen skal årlig gi en skriftlig vurdering av driftsforholdene siste kalenderår for hhv. avløpsnett, renseanlegg, slamhåndtering og overvåking med vekt på overordnede, kvalitative vurderinger.

Data som rapporteres i egenkontrollrapporteringen eller til Vannmiljø er det ikke nødvendig å repetere i årsrapporten, ut over hva kommunen selv finner hensiktsmessig og naturlig for å underbygge konklusjoner.

Følgende tema skal inngå i vurderingene:

- Hvordan gjennomførte oppgraderinger siste kalenderår og planlagte endringer av avløpsnettet bidrar til å etterkomme kravene i tillatelsen og delmål i kommunens temaplan/hovedplan avløp med tilhørende handlingsplaner.
- Hvordan avløpsnettet fungerer, inkl. virkningsgrad for nettet totalt, driftstid og mengder avlastet for overløp og beregning av innlekking og utlekking.
- Omfanget av tiltak for å redusere tilførsler av overvann, herunder forventet og registrert effekt av tiltakene, inkludert større separeringstiltak.
- Hvordan avløpsrenseanleggene fungerer og årsaker til eventuelle overskridelser av tillatelse. Videre skal trender for rensing og driftsstabilitet beskrives.
- Ev. overskridelser av tillatelsen skal kommenteres særskilt ift. vilkår 3.2.3 og 3.2.4 med forslag til korrigerende tiltak.
- Resultater, trender og konklusjoner fra resipientovervåking, jf. hensikt med overvåkingen beskrevet i vilkår pkt. 8.2 og 8.3.
- Resultater fra målinger av tungmetaller og organiske miljøgifter i innløp og renseset avløpsvann. Nytt/oppdatert måleprogram skal legges ved til orientering.
- Status for risikovurderinger og oppfølging.

Årsrapportene skal lastes opp som vedlegg til egenkontrollrapporten til Miljødirektoratet for kommunens hovedledningsnett, inntil denne rapporteringen eventuelt integreres i egenkontrollrapporteringsskjemaene.

12 Nedleggelse, ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Om avløpsanlegg planlegges lagt ned eller stanset for en periode grunnet ombygging eller utbedring skal kommunen gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning.

Aktiviteter som kan medføre fare for forurensning må avklares med Statsforvalteren. Søknad om eventuelle unntak fra gjeldende renskrav må sendes Statsforvalteren i god tid.

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Statsforvalteren på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal ta utgangspunkt i den teknologi som ut ifra en samlet vurdering av

nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold, gir de beste resultater, jf. forurensningsloven § 2.

Ved planlegging om nedleggelse av avløpsrensaneanlegg skal Statsforvalteren få beskjed om dette. Nedleggelsesplan med planlagte tiltak og frister skal sendes Statsforvalteren i god tid før nedleggelse.

Ved nedleggelse eller stans skal den ansvarlige sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til avfallsforskriften kapittel 11. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Statsforvalteren i Oslo og Viken innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans.

Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av avløpsrensaneanlegg skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

13 Tilsyn

Kommunen plikter, jf. forurensningsloven § 50 å la representanter for Statsforvalteren i Oslo og Viken føre tilsyn med anleggene.

Vedlegg 1: Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen

Begrep	Forklaring
Tettbebyggelse	Definert i forurensningsforskriften § 11-3 k) ut fra nærhet mellom husklynger bestående av minst 5 hus. Se fullstendig tekst i forskriften. I tillegg regnes tettbebyggelse som én tettbebyggelse dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelse samles opp og føres til ett felles avløpsrensaneanlegg eller utslippssted. Definisjonen gjelder alle typer hus, både bolighus, hytter/turistanlegg, næringsbygg, institusjoner, idrettsanlegg mv.
Tettbebyggelsens utslippsstørrelse	Den maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i BOF ₅ (pe) til tettbebyggelsens avløpsnett som oppstår i maksuke. Beregnes ut fra kunnskap om utslippskilder iht. NS 9426. (Kilde: EUs Avløpsdirektiv)

Maksuke	Med maksuke menes største årlige BOF ₅ (pe) – døgntilførsel beregnet som gjennomsnitt av sju påfølgende dager (Kilde: NS 9426 og EUs avløpsdirektiv).
Kommunens beregnede (potensielle) utslipp av avløpsvann i maksuke	Den beregnet, maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i BOF ₅ (pe) til det kommunale avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning. Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og minst 10 år fram i tid, da tillatelsen uansett bør omgjøres senest etter 10 år. (Kilde: EUs Avløpsdirektiv)
Avløpsslam	Avløpsslam er det slammet som felles ut ved rensing i et konvensjonelt avløpsrenseanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant. Septikslam inngår ikke i denne definisjonen av hygieniske grunner. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, omtales septikslam som en form for avløpsvann.
Råslam	Med råslam menes ubehandlet avløpsslam, dvs. slam som ikke har gjennomgått noen form for behandling. Fortykning og avvanning av råslam er metoder for forbehandling som finner sted på avløpsrenseanlegget for å redusere vanninnholdet i avløpsslammet før transport. Dette er aktiviteter som det er naturlig å se på som en del av driften av et avløpsrenseanlegg, og ikke som avfallsbehandling. (Kilde: Miljødirektoratet)
Septikslam	Septikslam er en samlebetegnelse for det som oppstår ved tømning av slamavskillere, septiktanker og tette oppsamlingstanker o.l. og som kan ha et vanninnhold på 95-99 %. (Kilde Bjarne Paulsrud, Vann nr. 4/1982). Septikslam inngår ikke i definisjonen av avløpsslam. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, defineres septikslam som en form for avløpsvann.
Overløp	Arrangement for avledning eller måling av væskemengder. Utforming avhenger av funksjon og væskemengde. Overløp kan også anvendes om den vannmengde som avledes/måles. (Kilde: Vannordboken). Der begrepet 'overløp' er brukt i denne tillatelsen, menes både driftsoverløp og nødoverløp. Overløpets funksjon er at når den tilførte vannmengden overstiger kapasiteten nedstrøms, blir en del av vannmengden før til en avlastningsledning (overløpsledning) som normalt fører overløpsvannet til nærmeste resipient. (Kilde NV-rapport 222_2016)

Driftsoverløp (også kalt regnvannsoverløp)	Overløp som er etablert for å hindre overbelastning av avløpssystemet i perioder med så store nedbørsmengder at avløpssystemets dimensjonerende kapasitet overskrides. (Kilde: Ødegaard, Hallvard (2012) Vann- og avløpsteknikk, Norsk Vann) Mest relevant for fellesnett.
Nødoverløp	Overløp som skyldes uforutsette hendelser i alle deler av avløpssystemet og som brukes av sikkerhetsmessige grunner. (Kilde: Ødegaard, Hallvard (2012) Vann- og avløpsteknikk, Norsk Vann)
Fremmedvann	Med fremmedvann menes det vannvolumet som tilføres avløpssystemet i tillegg til nødvendig spillvann/sanitært avløpsvann og evt. industrielt avløpsvann tillatt gjennom påslipp. Det er vanligvis regnvann, smeltevann, grunnvann eller drikkevann. Betegnes også som infiltrasjons- og innlekkingsvann ifølge boka om VA-teknikk av Ødegaard.
Virkningsgraden til avløpsnett	Det vi si hvor stor andel av vannmengden <i>eller</i> forurensningsmengden som når fram til avløpsrensaneanlegget sammenliknet med det som oppstår.
Blandprøver	Er en prøve satt sammen av flere mindre vannmengde-proporsjonale delprøver tatt gjennom prøvetakingsperioden. Prøvetakingsperioden er enten ett døgn eller en uke.
Ukeblandprøver	Er blandprøver tatt over minst fem døgn innenfor en periode på maks syv påfølgende døgn.
Prøvetaking	Med prøvetaking menes uttak av en representativ prøve og all behandling av prøven til den er klar for analyse. Dette inkluderer transport og oppbevaring av prøven inntil prøven er overlevert til laboratoriet. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)
Akkreditering	Med akkreditering menes en offisiell anerkjennelse av en organisasjons kompetanse og evne til å utføre angitte oppgaver i samsvar med gitte krav. I Norge er det Norsk Akkreditering som gir akkreditering. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)
Substitusjon/ substitusjonsplikt	Substitusjon betyr erstatning. Substitusjonsplikten innebærer at den enkelte virksomhet må vurdere sin kjemikaliebruk og gå over til mindre skadelige alternativer der det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Alle virksomheter som yrkesmessig bruker produkter som inneholder helse- og miljøskadelige kjemikalier, skal vurdere substitusjon.

